

FALTENBERGER

RUHAFESTŐ-, VEGETISZ-TITÓ- ÉS GOZMOSÓ-GYÁR **KASSA**
GYÁSZESÉTBEN RUHÁKAT 3 NAP ALATT LEG-SZEBBEN FEST FEKETÉRE. ■ ALAPITVA 1810

EZEN KÖNYV INGYEN KAPHATÓ.

A hipnotizmus és személyes magnetizmus titkainak feltárása.

A rochester new-york-i Tudományos Intézet az imént egy a hipnotizmus, személyes magnetizmus és magnetikus gyógyászat tárgyaló és feltárást célzó könyvet bocsátott nyí városságra. A maga nemében a legesélyesebb és legkényesebb megérthető mű, mely valaha a nyomdából került. Az intézet igazgatósága elhatározta, hogy egy rövid kiadványt tölten ki, mely egy-egy ingyen-példányt a mindenkinek, akik komoly érdeklődéssel vettek részt ezen a tudományos munkában. A könyv a világ hűs leghíresebb, a hipnotizmusmal foglalkozó specialistája egyesült munkásságának az eredménye. Most már mindenki saját otthonában díjmentesen tanulmányozhatja a hipnotizmus és személyes magnetizmus titkait.

A SZEMÉLYES BEFOLYÁS BÖLCSESETE.

A SZEMÉLYES MAGNETIZMUS, HIPNOTIZMUS, ÉS SUGALLÁSROL.

A HATALOM TITKA. AZ EGÉSZSÉG TUDOMÁNYA. AZ ÉLET MISZTERIUMAI FEL VANNAK TÁRVA ELŐTÜNK.
NEW YORK INSTITUTE OF SCIENCE, ROCHESTER, N.Y. U.S.A.

A hipnotizmus az emlékezőtehetséget erősíti és vasakarát fejt ki bennünk. A túlságos szemérmességen erőt vesz; feléleszi a reményt, csatároz a dicsvágyat, a sikerre való elhatározásunkat és megadja nekünk azt az erőt, mely meggyőzi mindenkit saját valódi értékéről. Készséget nyújt a lelki ellenkezés belsejének és lelkét teszi azt, hogy bárkinek gondolatait és akcióit önkényesen ellenőrizhetjük. Ha megértett ezt a egyszerű és titkos tudományt, sugallásokat plántálhat az emberi lélekbe, melyeknek kivételre egy nap alatt vagy akár egy év múlva is számíthat. A saját rossz szokásaidat valamint betegeskedődet, ugyancsak másokét magad gyógyíthatod vele. Magazabandit álmatlanságot és idegességét, lelki és családi gondjaitól. Nyomban hipnotizálhat egyetlenegy szempillantásosdál embereket azok tudta nélkül és őket akarod szerint erősen befolyásolhatod. Kijelölheted a legmagasabb fokig a henned szunnyadó zenei vagy dramatikai talentumot; megbővítheted jóvedelmedet; kifejlesztheted telepatikus és jövőbelátó tehetőségedet; érdeklésztő és tréfa hipnotikus előadásokat adhat; kivánságod szerint biztosíthatod számodra szellemet és örök birtokot; megőrizheted magad mások befolyását ellentétben. Nyomban tekintetben nagy sikert arathatsz és hatalomra tehetesz szar.
A new-york-i intézet garanciát nyújt arra, hogy önként azokat a titkokat feltárja, melyek a mondottak elérére vezetnek. A hipnotizmus legnagyobb és leg-ikeresebb iskolája. Az intézet, mely szabadalmára van az államtól, bevált minden adott ígéretet. Ha nyeg példányt kíván, szíveskedjék csupán címét egy tíz filleres bélyeggel levelező lapon vagy 25 filleres bélyeggel ellátott levélben a New-York Institute of Science, Department 114, H. Rochester, New-York, U.S.A. címre beküldeni és az ingyen példányt postafordulattal díjmentesen megkapja.

UGY-E ÖNNEK IS MINDIG A VALÓDI PALMA KAUCSUK CIPÓSAROK! JUT ESZÉBE,
HA GOMBAMÓDRA SZAPORODÓ UTÁNZATAI-NAK REKLAMJÁT LÁTJA.

AZ ÖNMEKÖDŐ FROMMER PISZTOLY A SZAKÉRTŐK ZSEBPISZTOLYA.

Kilencz lövetű. 7'65 mm. kaliberű.

A FROMMER PISZTOLY a legmagasabb körök hordják és az a m. kir. határrendőrség, az államrendőrség, az erdészeti, a posta- és távirdaszolgálat, valamint számos városi rendőrség rendszeresített szolgálati fegyvere.

a legnagyobb biztonságot és a legkifünőbb lövés eredményt nyújtja és e mellett kényelmesen zsebben hordható. Négy-szeres biztosítója van legtekélyesebb kivitelben. Félkézzel kényelmesen felhúzható és bármikor leereszthető kakasa.

Minden részében teljesen kicserélhetően gépmunkával készíti a FEGYVER- ÉS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPESTEN.

Kapható a bel- és külföld minden jobb fegyverkereskedésében. Különbféle nyelvű leírás kívánatra díjmentesen rendelkezésre áll.

Modern szerkezettől **GÉPEK ÉS FORMÁK** cementárak előállítására.

Falazótelep-gyártó gépek, tetőcserep-gyártó gépek, ürtömbe-gyártó gépek, lépcső, betonozó, stb. formák, terrazzo és járdalap, prósek, garritoidlap, berendezések, habarcskeverők, kőörök, stb.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstätt Németország. Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. sz. brosúra ingyen.

Rozsnyay **SERAIL** pipere-különlegességei

Kipróbált, közkedvelt és igen elterjedt szerkezet — Serail-ároknak kiváló hatású szepő ellen, az arcot fehériti és bárszappanhávé teszi. Kis tégely 70 fillér, nagy tégely 1 korona 40 fillér. — Serail-öréme nappali használatra 1 korona. Serail-hajszesz hajhullás és korpaképződés ellen. Kiváló hatású. Hajnövést elősegíti. 1 üveg 1 korona 50 fillér. — Serail-pasztiz, Kifün pipere-por fehér, rózsás és öréme színenben. 1 doboz 1 K. Serail-szappan 1 drb. 60 fillér. — Valódi opeszappan 1 drb. 80 fillér. — Serail-szajviz 1 üveg K. 1.50.

Kapható **Török József** gyógyszerárban Budapesten és **Rozsnyay Máttyás** gyógyárban, Arad Szabadság-tér.

JÓ PAJTÁS Képes heti gyermeklap.

Szerkeszti: **Sebők Zsigmond.**
Főmunkatárs: **Benedek Elek.**

Hétről-hétre megújuló öröm minden gyermeknek a Jó Pajtás. A kicsinyek belőle tanulják és kedvelik meg az olvasást, a nagyobbak tanulva gyönyörködnek bájos verseiben, elbeszéléseiben, regényeiben, cikkeiben. A Jó Pajtás-ban mondja el **Sebők Zsigmond** Örömgőző Dörmötör kaczagató kalandjait, ide írják ifjúsági műveik javát legjobb írónk. Jeles magyar művészeink pedig szép képekkel díszítik a Jó Pajtás-t. Előfizetési ár: negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld mindenkinek a Jó Pajtás kiadóhivatala, Franklin-Társulat Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

VASÁRNAPI UJSÁG
40. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.)
Szerkesztő: **HOITSY PÁL**
BUDAPEST, OKTÓBER 1.
Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám ára 40 fillér.
Előfizetési feltételek: Egész évre — 90 korona. Félévre — 50 korona. Negyedévre — 30 korona. A Világörömlés-vál negyedévenként 1 koronával több.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

LEONARDO DA VINCI A RÉGÉSZETI TÁRSULATBAN.

Az országos Régészeti Társulat, új titkára, dr. Márton Lajos kezdeményezésére programjába iktatta kiváló külföldi szakemberek meghívását a nagyközönséghez is szóló tudományos előadások tartására. Az első ily előadást a múlt tavaszon Strzygowski, a bécsi egyetem híres művészettörténeti tanára tartotta széles körökben ismert keleti elméletéről. A Társulat a második előadásán az újkori művészet klaszikus földjének, Olaszországnak tudományosságát akarta szőhöz juttatni, s **Arduino Colasanti** római művészettörténészt hívta meg, a ki a meghívásnak örömmel téve eleget, e hó 23-án Leonardo da Vinciről érkezett a Nemzeti Múzeum disztermében és vetített képekben mutatta be az olasz renaissance talán legkimagaslóbb mesterének műveit. Hogy mennyire szerencsés volt a Társulat választása az előadó személyét illetően, s hogy Colasanti mily kitünő érzék vezette tárgya megválasztásában, bizonyítja az a nagy és előkelő közönség, mely mult szombaton a Múzeum disztermét zsúfolásig megtöltötte, s az a kivételesen lelkes fogadtatás, melyben az előadást úgy a hallgatóság mint a sajtó részesítette.

MÁRIA, A GYERMEK JÉZUS ÉS SZENT ANNA. — Leonardo da Vinci festménye. (Páris, Louvre.)

vézetéről alapos tájékozódást akarnak szerelni. Nem volt ez mindig így. A régiek, így Lanzi, Rosini, Amorini a XVI. és XVII. század nagy mesélő-műtörténeteseinek, Vasarinak, Malvasianak, Baglionenak almai szöttek ártatlanul tovább; mások, mint Zani, Pungileoni, majd Milanese, Campori, a két Cittadella a levélárakra vetették magukat, kritika nélkül tücsköt-bogarat kiadtak, s az okmányi forrásokban akkora chaoszt teremtettek, hogy rendezésük is revidálásuk a mai kutatóknak több dolgot ad, mintha magukat az eredeti okleveleket kellene kiásni. A múlt század utolsó negyedében Giovanni Morelli, bergamói műtörténetész a stíluskritika csodabalsamával akart segíteni. Az új módszernek sok követője akadt, s kivált Németországban. Egypoldalúsága miatt azonban nem tudtak vele tekintélyes és biztos eredményeket elérni. Az írott és nyomtatott forrásokból kiindulva s a mellett a stíluskritikát is igénybe vevő új olasz műtörténeti iskola megalapítója Venturi, a római egyetemen a művészettörténet tanára. Körötte a szigorú történeti módszerrel dolgozó ifjabb kutatók egész serege csoportosult. Toesca, Malaguzzi, Testi, Poggi mellett Colasanti nyújtott közlők legtöbbet, nemcsak mennyiségileg, de minőségileg is. Gentile da Fabriano-ról szóló, eredeti oklevél kutatások és ismeretlen emlékek alapján készült könyvében nemcsak az umbriai mester életének és művészetének képe ad új vonásokat, hanem a renaissance keletkezésének új elméletéhez — egy időben más kutatókkal — fontos bizonyítékokat szolgáltat, s magának az új teóriának első világos megfogalmazását kíséri meg. Komoly kutatóknál nem ép gyakori nagy erénye Colasatinak, hogy mestere a tollnak. Nála nagyobb művészettel kevés olasz prózairó kezelte ma Dante és Boccaccio nyelvét. Hazánknak igaz barátja, földünknek, történelmünknek, sőt mai műveltségi viszonyainknak alapos ismerője. A múlt ősszel egy nagy olasz napilap hasábjain élénken méltatót cikksorozatokat tett közzé Magyarországáról, melynek hatását élénken világítja meg, hogy az Alföldről szóló leírását fölvevették az egyik legelterjedtebb középiskolai antológiába.

Budapesti előadásából három általánosabb érdekű részletet mutatókat be olvasóinknak, az első kettő a mester egyéniségének általános jellemzése, a harmadik pedig az előadásnak lírai lendületű befejezése.

... Leonardo szellemének egyetemességéhez még csak hasonlítani se lehet a Dante tudományos járatosságát, melyet a régiek annyira megcsodáltak, s melyet sokan a Divina Comedia költői tartalmának is fölébe helyeztek. Mert bármennyire is finoman leszűrt a Dante elvont gondolkodása, bármily mély tudása, bármily éles szemmel vizsgálja az erkölcsi, természeti, csillagászati, bölcsészeti és teológiai kérdéseket, megnyilatkozásainak mindig ez a legkevésbé érdekes, mert a legkevésbé eredeti része. Ha műveiben egyebet nem találnánk, nem emelkedett volna fölül kora más gondolkozóján, nem magasodott volna az emberiség egyik legnagyobb szellemévé, mert e téren kevesebbet produkált annál, mint a mennyit reprodukált.

A régiek közül egyedül Leon Battista Alberti mérhető hozzá. A firenzei író-építészek szinte történeti hivatása, hogy az emberiséget a Leonardo megjelenésének csudálatára előkészítse. Írt természetfilozófiáról, a polgárok és a fejedelmek kötelezéséről, a családi nevelésről, írt szindarabot, fölelevenítette a köznap olasz nyelv kultuszát, fölfedezte a camera obscurát és a hygrometert, megtalálta a testek távrolói való mérésének módját, megtanította a festőket arra, miként lehet a rajzot arányosan megnagyítani, könyvet írt a festészetéről, szobrászatról és az építészetéről, és mindezekön kívül épületeket emelt, templomokat és palotákat, hatalmas szellemének legfényesebb dokumentumait.

De a természet csak Leonardo útján nyilatkoztatta ki először világos fogalmazással mélyen rejtejt titkait. A mit belőlük addig csak néhány kivételes lélek tudott megsejteni, most, az ő szaván keresztül, mint hatalmas menyörgés tisztán kivethető visszhangja jut az egész emberiséghez.

A Leonardo gondolatai és megfigyelései azon-

ban nem jegezesedtek rendszerré. A művészet és a tudomány ezer lehetősége vonzotta; bár óriás volt, szelleme mégis darabokra morzsolódott az új megismerés és az újító alkotás rengeteg erőlködésében. Azt tartotta, hogy a szépséghez csak az igazság lépcsőfokain érhetőnk. A művészet talpköve a tudás. Rendkívüli szépségnek rendkívüli igazság felel meg. Számítatlan az igazság megnyilatkozása és végtelen a megismerés területe. Leonardo az ember után az állatot, növényt, ásványt, a földet, vizet, levegőt és a világűrben szétszórt csillagokat figyeli meg és kutatja, majd pedig a látható világból a súly, a hang és a hő világába csap át. A munka napról napra nő, da-gad, beláthatatlanná lesz; de a művész izmai aczelből valók, dolgozik jobbjával és baljával, érkeivel és észével, szívével és fejével. Leonardo proteuszi természet, lényegében örökösén változtatható és polarizálható; szeret és kutat minden formai megnyilatkozást, de egyiket sem ölti magára. Szellemének legállandóbb jegye az állhatatlanság, a nyugtalanság, a mozgás, az örökké változás. A dolgok rengeteg változatosága vonzza és kísérti, rabul ejti lelkét, mely a végtelen térbe szeretne beleolvadni. Innen magyarázható munkásságának töredékes, esetleges, sokszor meghatározhatatlan jellege. » Szeretett mindent, s csak egyet utált: a határozott formába merevített önkényes dolgot. Ezért vette meg annyira a gyakorlatiasságot és a cselekvést. » A megrendelés — írja a Codex Atlanticusban — úri dolog, a munka szolgálja. » Érti hogy az elmékedés a végtelenséget szántja, míg a cselekvés korlátokat állít. A gondolat egyetemessé teszi az embert, míg az akarat helyhez szögezi. A csend, nyugalom az istenekhez visz közel, a cselekvés múló.

Mathematikailag exakt lángelméjének komolysága és a természet iránti áhítatos tisztelete már korán arra indította Leonardót, hogy tanulmányait és gondolatait a papirosra bizza. Rajzokkal kísért jegyzetei és jegyzetekkel ellátott rajzai egyre szaporodtak, s valóságos kolosszusá nőttek. Öregségében bizonyára foglalkozott azzal a gondolattal, hogy rendezze s rendszerezze a kötegeket kitevő lapokat. Ennek megvalósításához azonban soha sem jutathat és a hatalmas oeuvre a keletkezés, a megfogalmazás hevenyészett állapotában jutott az utókorra, chaotikusan, telve be nem fejezett mondatokkal, végig nem gondolt gondolatokkal, derékban szakadt elméletekkel. És mégis e csudálatos zürzavarban benn van már mindazon tudományos vívmányok csirája, melyeknek kidolgozásán az emberiség az öt követő századokban munkálni fog. A műveltségi történetének azon pillanatában, melyben az emberiség még vakon engedelmeskedik a tekintély diktatúrának, Leonardo da Vinci egy századdal megelőzi Galileit, és Bacon, kutató tekintete az élő lények és a föld multjának legvégére hatol, a ptolomeuszi világszemlélet mellőzésével fölírja a mennyek kapuit a fizikai kutatások számára, a mennybolton nem látja többé csupán a csillagok és mozgásuk geometriai alakzatát, hanem egy óriási, egész világtól benépesített élő egyetemességet, melyet ugyanazon törvények mozgathatnak és éltetnek, mint a földet és a rajta élő véges lényeket; a víz sima tükrére dobott kő megfigyeléséből kiindulva, ötödfél századdal Helmholtz előtt megállapítja, hogy a fény, a hang, a hő, a szag, sőt a gondolat hullámmozgásban tör magának utat. »

» A mint ma Leonardóról beszélnek, szinte újra élem a toszkániai renaissance-emberek életét és erős vágódást érzek azon föld után, melyet ifjúkoromban láttam először. Oda képzem magam a ciprusokkal szegett, szőlőtől simogatott halmos vidékre, az Arno völgyébe, a hol a legszebb épületek büszkélkednek, melyeket valaha az ő hatalmas boltzata alatt emeltek. Viszontlátom S. Gemignano tornyait, az apuani Alpese kemény proflját, a csönös lucai hegyeket és a messzeségben tovatűnő, kigyóva kanyargó Arnót. Látom Castellina és Pistoia halmait, látom a Monte Albanót és merengve rovom az Anchiano és Empoli közti utat. Este van és tavasz van. Az út szegő bokrokon János-bogarak villognak és apró fényük ritmikusan ragyog föl, mint fűnn a csillagoké. A sűrű levegőben föl-föltűnnek a hal-mokon forakozó ciprusok, s miközben üdvöz-

löm Vinci égnek meredő harangtornyát, olajfák borítják fejemre csönös nyugalmukat. Megnéztem az öreg tornyot reggel s újra látom, mikor a nap delel. Leonardo da Vinci vonz nevének és szellemének varázsával Toszkána édes földje felé. Nem vagyok ma Budapesten. A renaissance hónapban vagyok, azon a földön melyből az új művészet kinőtt. Azon a boldog földön vagyok, a hol virágát hajította mindaz, a mi fölül emelkedik a történelem, a mit nem lehet az események és a szokások szűk medrébe szorítani, s a mi virulni és pompázni fog, a míg élet lesz. Ez áldott földön mindnyájan úgy érezzük magunkat, mintha szülőföldünkön lennénk. Tekintetünk testvérek tekintetével találkozik, a fák és virágok mintha ugyanazok lennének, melyeket távol gyermekkorunkban láttunk, és a lágy, tiszta toszkánai beszéd oly édes visszhangot kelt szívünkben, mintha mindnyájunknak, kik a szépre esküszünk, anyanyelve volna. Leonardo da Vinci igéző nemője e földnek. A meleg légből, a vizekből, hegyekből varázslatos erő árad, s megjeleníti előttünk nagy alakját. Minden megmozdulás, minden hang, minden forma, szín, és ragyogás elevenebé és elevenebé teszi a víziót. A föld és a víz minden megnyilatkozását már az ő művének látjuk, melyben, szinte átmenet nélkül folytatódnak és a halhatatlan szép formájában rögződnek meg a természet homályos vágyai és intim álmai. És ekkor úgy érezzük, hogy az idő és a tér illúziója az üres ábrándok mélységébe bukik, s helyébe győzelmes lép a Hősöknek, az emberiség nagyra nevelőinek örökéletű munkája. » G.

TÁVOLBAN.

I. Rajnai bor mellett.

Vén Rajna! bércek adta Nézelek, borok királya
Borodnak mily zamata S arany haját zilálja
S mily ragyogása van; Egy szép tündérelány;
A karsu zöld pohárban Mosolyán szívem ennyül,
Úgy ég a napsugarban, Szemembe méla könny ül,
Mint az olvadé arany. S álom borúl réám.

Nem rég hegyormon álltam,
De szálltam, egyre szálltam
S szűkül a föld s az ég.
Már aljba ér a lejtő,
Jó egy kis búfejtő,
S míg a nagy álom eljő,
Jó álmódzni még.

II. Hítvesemnek.

Álmodtam, édes Pedig szeretnék
Már sokat, Újolg
De mindig véges Álmodni, mint rég,
Álmokat. Álmokat.

Idő csak percnyi S szeretném kötvé
Telt belé, Tartani;
S egy hang, egy semmi Fejem kabledre
Elveré. Hajtani.

A szívem bár még Kabledre, édes!
Oly meleg, Vén fejem,
Álmodni már rég S álmodni véges
Nem merek. Végtelen.

Vargha Gyula.

SÖTÉT, MAGÁNOS ERDŐ.

Sötét, magános erdő
Mohos vén rejtékén
Naphosszat andalogra
Egyedül jártam én!

Zugó fenyők tövébe
Dőltem pihenni le
Fejem fölött süvöltött
A hegyek vad szele!

És ott, az erdő mélyén
Zugó fenyők ölén
Zokogtunk mind a ketten...
A vén erdő meg én.

Beke Agnes.

SZÍNEK ÉS ÉVEK.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irtó Kaffka Margit.

XIII.

A málna elérett, augusztus volt és Hanika most már hétszámra nálam ült és varrt. Menyasszony volt a szegény kis szeplőkirályné, a hogy Csaba öcsém csüfolta, ajánlásra, arezkép után kérte meg a Lipi szennáltól, a családától egy pozsonyi órá, Feinsilber úr. Hanika hát eljegyzésre készült, várt, lihegett, szinte fült a belső, elitkolt, boldog izgalomtól, és lelken-dezve, valami képzelt jóságokért hálásan, szenvedélyes odaadással varrta olesón, gyönyörűn, művészettel az én ruháimat.

Már akkor az ősz elé indultunk, várt események, remélt nagy változások, küzdelmek, diadal elébe.
Jenő egészen beásta magát a dolgai közé; néha alig lehetett szólni hozzá egész nap; úgy, hogy már Pityut is kiküldte, mikor az irodába kérézkedett. Pedig néha megstem; nem is dolgozott mindig, hanem járkált fel-alá a szobában órákon keresztül.

Olyan sok minden is összejött akkor. Csaba főhadnagy volt lenn valahol Temesben, nyakra-főre csinálta az adósságot; Jenőt zaklatták érte. Azt felelte, már csak három hónap választja el a nagykorosúdtól, akkor minden rendeződik. Nekünk most a magunk ügyében kellett dolgozni. Olyan nagyon számítottunk grószira, az ő szorosabb és régiebb összekötéseire a vidéken, de ő épen akkor ágygnak esett. Régebben betegeskedett már, titkolta, nem engedett orvost magához; most végre Jakobi bácsi elszomorodva jelezte, hogy alighanem gyomorrákja van. És mi nem, nem akartunk ezen törődni, jajgatni most, hisz annyi volt a gondunk. Nekem diktált néhány levelet Jenő, — Ábris bátyámnak és a Piroška férjének, anyám sógorának, — még az öreg Tyukody bácsinak is, a kinek a két hőbortos vénleánya volt. Másoknak ő maga írt, Kendyt, a volt kilensét és a fiatalabb Kehidat maga kereste fel. Egyelőre csak csinánj, többet beszélt a főherceg-fogadásról, mint a mi dolgunkról; de a közel rokonokkal bizalmasan közöltünk mindent. Néhol, vigyázza, tudom, hogy olyanfélét is sejteti engedett Jenő; hogy nem lesz azért minden az uradalom fűtyszava szerint abban a megyei kormányzatban, ha ő egyszer végkép kikerül a gróf hatásköréből. De ezzel a kortesfogással nagyon óvatossá kellett lenni, mert Secherer inspektorék egyre leskedtek, szimatoltak utánunk. Besugtak-e vajjon a vén árulkozóknak valami ilyen beszédét?

Valami parcellázott földek eladása ügyében, — a mit Jenő csinált, — egyre irkált a nyakára és küldözte az Imre fiát. Hogy ő neki aratás utánra rendben kell lennie a számadással! Jenő végre is a grófnak írt és persze, szó nélkül megkapta a haladékat. Tudtam volna csak egyszer mosolygva nézni erre a hosszú Imrére, ha nem is úgy, de legalább a hűságot legyezőgetni! De könnyen engedett volna a nagy hivatalos tartózkodásból, családi feszültségből! Hanem akárci másra inkább; úgy gyűlöltem ezt a konok, német parasztfiút, — mert olyan volt, — a nyers ridegségbe és néha sértő illetlenségbe is oly rozsolu palástot bardsolatlan áhi-tozásával. Csak egy intés kellett volna neki.

Az idő úgy sietett. A Sándorka öcsém első miséjére sem tudtunk átjutni a szomszéd, püspöki városba, Klári mama egyedül ment. Gyönyörű, fiatal pap volt, szeliden és fehérén állt az oltárnál, mint Isten báránya, reszketett és felemelt a megszentelt otyást. Ájultan esett össze úrfelmutatás után. »Idegbajos, — mondták a doktorok, — gyógyulnia kell! Pedig jólöve volt másodtitkárnak a püspöki reziden-ziába.

Mennyi zavaró, össze-vissza esemény! Ár-verésre került Telegd csakugyan, sokkal hamarabb, mintsem mi szeretnénk volna. És Tabódy Endre váltotta magához. Bétélykény, a nagyfeneje hozta nekem nagy sebbel-lobbal a furga újságot. Házias volt már akkor, a kis Pongrácz Anna volt a felesége, a kit abban az évben mutattak be a megyebálon, mikor én férjhezmentem; akkor helyes kis bogárszemű, gömbölyű tömött-libácska volt. Hát Tabódy Endre az új földesúr, a szinyérenti birtoko-

sok új vezére! Azoktól kívánt legtöbb áldozatot a leendő vizszebályozás, — a mit a gróf kedvéért csinált a kormány: Jolsvay meg az én uram majd, — bárholgy is, kötelezve lesznek keresztülvinni. De hisz Tabódy maga nincs eladó-sodva, — a feleségével is kapott, — és egy-tizenöt-hésv év alatt hatszorosan térülhet meg az a költség! Vajjon, vajjon hogy fog viselkedni az uram ügyében?

Mert érezhető volt azért egy lassankint össze-álló ellenzékiesség is már. A Tótfalussyak, az Ecsedyek, a nagyhangú Berey Gábor, és Szécsy, az anyám régi udvarlója. Valaki már olyan-formát is említett, hogy ő volna az emberük az alispánságra.

De a mi táborunk is erősen együtt volt. Szeptember végén bizal-as vacsorát adtunk, de nagyon fényest, impozánsat. Az új főispánékon kívül bejött és összejött mindenki, a ki hozzánk tartotta magát, rokonok, barátok és érdekelek. Ábris bátyánk akkor először közeledett a családjához újra, sok évi haragoskodás után. Tüntető szíveséggel fogadtuk. És itt voltak Hiripgyei is, — a falusi rokoncsalád, a kinek lánykoromban jártam utóljára, — a hold-fényben, a jegenyék alatt. Hogy megforgatják az embert az évek, más álmok, célok, szín-változások! A bácsi most képviselő volt a kerületében, sokat jelentett nekünk. Meghiva, de alig remélve megérkezett, szinte tállálás előtt már, a hatalmas Kenty Péter kocsija is. Ő volt az egyetlen a megyében, a kit a gróf meghívott a készülő, főhercegi vadászatra. De jól sejtette, hogy titokban a Jenő műve volt ez is.

Kicsit feszeskedő, bizalmatlan és hívós volt eleinte a hangulat a virágos, ezüsttől ragyogó asztal fölött. Az összeszokott, pletykás, hamiskodó városi asszonyok helyett most csak két-három korosabb néni vagy furcsán, szinte a mellőzéstől féltükben gógós falusi menyecske volt itt, — elszokott, távolodott rokonok. A férfiak is kertelve-kerültették az ügyet, a nemes bandérium kérdése sehogyse akart kiigazodni. Családi politikából, részben bizalomból, elismerésből is már, készek voltak tolni az uram szekerét a megyéni, de hogy épen ők járjanak a gróf kezére most, a mikor legjobb alkalom volna tündetőn éreztetni az ősi három-száz éves ellenkezést! A Szinyéreyek birtokszelő őse is így tányérványloskodott a német körül, — sok eszázári cseled, sok sunyi labbanez, — úgy harcosolták össze a megye harmadát, osztályos atyafiak, maig is öt-hatszáz holdon küzködő, vagy leszegényedett nemesek igaz vagy képzelt jussát. »De legalább függetlenek voltunk mindig. Eb ura! »

Az asszonyokat próbáltam szórakoztatni és csak félfüllel figyelhettem, — csudálva és elismerően, — milyen ügyesen tereli át Jenő a szót, az ingerültséget az országos kormányra. Tisza Kálmán meg a többi szidni vagy pártolni, ebben inkább megegyeztek, összetálltak vagy feloldódtak a hangulaton. A két vármegyeyi hajdu, a kiket Melanie rendelt át, bontogatni kezdte a pezsgőket.
Éjfél tájban a szalonba mentem át a nőekkel. Odabenn az urak már hangosan voltak, egyre sürdött a dohánnyfüst, élénkebb lett a vita. Már sokan beszéltek egyszerre és össze-vissza, heves gesztusokkal el-eltérve a tárgytól és kiki a szomszédját próbálva kapacitálni. Egy idő mulva benéztem egy percze az ajtón, mikor feketekávés tálcazt vitt be a leány. Ábris bátyám szinte ordítva szónokolt már a fojtó füstfellegben, a szidta jobbjárfelszabadítást, és a karsú üvegporhatat úgy verdeste az asztallaphoz, hogy összeroppant és szétmállott a kezében. »En nem csaltam, nem loptam soha! — ismételtette Kendi Péter sírásba csukló hangon, pedig senkiesem mondott neki ellent. »Isten a tanum, utójaj se nyultam akarva máséhoz! Nem hazudok pajtás! Mert volt úgy, hogy elmentem a más ember tagja mellett arstás után, mikor keresztbe állt már az élet. Leszálltam a szekérből és kibúztam nagy-öt, hat szál búzát, hogy megállásam, milyen volt arra a termés. Ennyi volt az én lopásom életemben. Ugyi, ez még megjárja? » Az egyik Kehidat átölelve tartotta a Galgóczy fiú nyakát, a vállára borult, úgy fogadkozott: »Soha én téged, pajtás, soha! Jenőre néztem. A józanság lehangoztásával ült a helyén, mint rendszeren ilyenkor, tanács-talanul, fáradtan, majdnem szégyenkezve. És ebben a perczen hasított belém először vilá-

gosan ez a gondolat: »Milyen idegen ezek közt, mennyire nem való ide! A hová behurcoltam! »

Melanie kocsija előlalt, Piroška németem meg a másik két asszonyt elszállásoltam a vendég-hálóban. Szürkült már a reggel, mikor még egyszer, holtfáradtan megálltam az ebédő küszöbén. Már csak a Hiripgye bácsi ült ott nagyon komolyan és meredten, hallgatva; az asztal másik végén még ketten voltak a félhomályban, hátradőlve a szekben, lepített szájjal, lógó fejjel szundikáltak. Az egyik halkán horkolt; ez Gency Tibor volt, a másik Gaigóczy. Már kialudt minden lámpa, a virágok szétzilálva és lekonyultan, halottan heverték a borfoltos, szivarmocsok asztalon. Jenő lassan, szelid-szomorúan cirógatta ölelben sport, a barna-foltos vizsla féjét.

Hetek voltak még hátra és én készülődésbe, ruhaügybe, apróságok való nagy, heves lelken-dezésbe öltm azt a nyomasztó bizonytalanság-érzést, feszült aggodalmat, a mi eltöltött és halálos-idegessé tett. Leginkább az a gondolat kinozott, hogy nem tudhatom meg biztosra mindeki szándékát, igaz véleményét; hogy nem lehetek jelen mindenütt, a hol a választásról beszélnek, a hol a hangulatok irányítód-nak, véletlen érdekek újra-újra összeverődnek. És hogy láttam az uramon, mennyire komoly, szinte létkérdés neki ez a dolog. Mintha mind-ent erre a kockázatra tett volna fel.

Az irodába sokszor láttam ki-bejárni Lipi zsidót, az ügynököt, és tudtam, hogy pénz-dologról van szó; sürgös kölcsönről, ha uszo-rára is. Már tisztában voltam, hogy Jenő-nek semmi készpénze nincs a választási és egyéb költségekre. Nem lehetett sokról szó pedig! Néhány nagyobb vacsora, egy társas-ebéd; pár utazás idáig, az én rubáim, (egy-et mégis Gáchtól kaptam), egy kis reprezentálás a királynapok idején! Úgy látszik, ennyi pénz sem volt kéznél.

— Jenő, lellem, akarom, hogy megmond ószintén nekem! Valami nem megy jól?

— Dehogy fiam! Sőt... azt hiszem! Jolsvay zártkörű tanácskozára hívta a bizottsági tago-
kat, hogy az ellentétek kiegyenlítődjének. Azt hiszem, így majd tisztázódik a helyzet a mi javunkra. Minden arra mutat.

— De... valami bánt téged mégis. Ne tagadd, láttam, hogy levél jött az öregedőtől.

— Hát az jött! — Semmi különös!

— Mutasd meg!

— Azt hiszem, el is dobtam már.

— Mit irnak? Mi hatott rád? Ha nem mon-dod meg rögtön, azt fogom hinni, hogy rólam van benne szó. Valami rossz! Hogy megrágal-maztak Schererék!

— Magda! De hogy jut ilyen eszedbe? Mi-ért, — mivel, — hisz semmi okuk?

— Hát akkor mutasd az apád levelét. Nem türöm, hogy titkolózz komoly dolgokban. A feleséged vagyok.

Némán tettem előlem a kassai levelet. Nem csalódtam! Válasz volt Jenőnek, ki, úgy látszik, valami nagyobb összeget kért tőle kölcsön. Mintha háromezer forintól lett volna szó! De miért ilyen sokat? Megtagadta az öreg, kérel-
hetetlenül, kemény színgyó dorgálásokkal. Fed-dette, hogy térjen észére, ha ugyan még nem késő, hagyja abba a nagyzoló fényűzést, dolgo-zék, — mint ő, — gyűjtson öreg korára és gondoljon a gyerekére. Hogy lám, előre tudta ő, mire fog vezetni a nagyravagyás és uraskodás, figyelmeztette elégszer, nem vethet a szemére semmit; lám idesoradta az a léha környezet, melyben él és a melynek züllöttsége átragadt rá. Itt engem értett, lám, és a családomat! És egy ilyen utálatos, utálatos szó-fortyogással in-tézi el az egyetlen fia életbevágó, komoly dol-gát. Hát apa az ilyen?

— Édesanyám bizonyosan nem is sejt a dologról! — mondta Jenő halkán.

— Hát írjunk neki! Ószintén!

— Nem, azt nem akarom! Meg ne próbáld, Magda! Ő úgy sem tehetne semmit, a vagyon apámé! Csak felzaklatnók.

— De mi lesz veled, Jenő? Mondd igazán, segíthetsz magadon? Nincs nagyobb baj? Hisz valakitől lehetne... váltót!

— Semmikép! Erről szó sem lehet most választás előtt. Azután majd... minden-esetre... és akkor az könnyen is megy, mondja Lipi. Mint alispánnak, a vízrendezés vezetőjé-nek akármennyit szerezhet; és akkor egyéb

források is nyílnak hirtelen, addig is, míg magam rendbeszedődöm. Hisz gyerekiség az egész, rövid idő kérdése.

— De odáig?

— Odáig ad annyit Lipi, a mennyi épen pillanatnyira kell. Egy ilyen zsidó többet ér, látod, mint a legközelebbije az embernek!

Pityu rohant be, nagy papírsarkányt tartva szét magosra emelt, vézna kis karjain. A rojtos fark zizegre húzódtott utána a küszöbön.

— Nézzed, apa, mit csinált nekem a Mitru hetes! Mikor szél van, akkor ez felmegy ám, az égig. Csak most nincs szél, várni kell. Addig ide teszem a te asztalod mögé, a sarokba, mert te tudsz rá vigyázni, apa!

— Gyere, ide gyere, drága kis jószágom! Ölelj meg hát, nagyon! Én vigyázok, hogyne, a míg szél nem jön! Apád lesz a sarkánylovag!

(Folytatása következik.)

A TORONY-EMBER GYLKOSSÁGA.

Elbeszélés. — Irta **Ady Endre.**

A Torony-emberről hónapok óta suttogott már a falunk babonás magyar-oláh népe, de én először a mi vidám, lapos arcú Lajkó pajtásunktól hallottam róla. Lajkó pajtásunk, a ki azóta vagy meghalt, vagy gyérban kényezt, vagy elromoltan ödög a világban, valamikor kitalálta ezt a szót: «gyepüzni». «Gyepüzni» jártunk tavaszidőben, a mikor a hó elment s a régi, immár sik temetőn ki-zöldült a fű s tombolt bennünk a labdázó vágy. (Egészen más dolog és különös, hogy mi ezt a «gyepüzni»-t úgy értettük és kiabáltuk: «csepüzni», mert ennek akkor így több értelme volt. Kerestük az olyan szavakat, a melyek, ha kerülő utakon is elhozzák hozzánk az értelmeket, mert a mi kis falusi gyermek-bandánk értelem-sovargó volt. A «csepüzni» szóban majdnem a falu lelke lakozott, mert kétértelműen azt is elárulta, hogy itt a kender-kultúra elég fontos, de azt is, hogy sok e faluban az árva csepű, a lélekteleenség.)

Lajkó egy fárasztó «csepüzés» után, a mikor már alkonyodott, szólott nekünk először a félelmes Torony-emberről, hazamenőben.

— Este tíz órák — beszélte nekünk Lajkó — a lakatlan Góray-kastély udvarának sűrű fái közül kilép hatalmasan a Torony-ember. A magas palánkot játszva átlépi s négy lépéssel már a templomnál terem, holott a templom rendes embernek legalább kétszáz lépésnyire van. A mikor a templomhoz ér, akkor megfogja a szelvitortlát, forgatja, fricskázza játszik vele, mert a Torony-ember két méterrel magasabb a toronytól.

Sötétedett s mi, a késés miatt is rettegő s hazasiető gyermekek, nagyon meggyorsítottuk

ÖNARCZKÉP. (Firenze, Uffizi-képtár.)

lépéseinket a Lajkó históriája miatt. Akkor el-némultunk, nem kérdezősködtünk, de bár hat óra se volt még, megzavart fejünket föl-föl-vetettük s néztük a kálvinista templom tornyát. Ezzel a toronynyal szokott vetélkedni és játszani a Lajkó Torony-embere s ezen az éjszakán a Torony-emberrel álmodtunk valamennyien, gondolom.

Másnap az iskolában czukorajándékkal s tömördek jó szóval, sok ígérettel megvesztegettem Lajkót: beszéljen még a Torony-emberről. Reggel ugyanis Erzsók, a cselédünk nagy, óvatos, settenkedő, titkos kérdésemre bevallotta, hogy a Torony-ember igazán való. Tavasszal, a mikor szeret éjszakánként elmaradozni nemcsak a legény, de más férfi-ember is, leggyakrabban jelen meg a Torony-ember. Megtörténik az is, hogy a Torony-ember nem áll meg játszani a szelvitortlával, hanem sarkukban van az elkésetteknek. Különösen holdvilágos esteiken és éjszakákon, a mikor nagyon, halálosan kell szaladnia annak, a ki nem akarja, hogy fejére taposson a Torony-ember.

— Csakugyan így van — erősítette meg Lajkó — csakugyan ilyen a Torony-ember különösen tavasszal és különösen az idén. Hittem Lajkónak, hinnem kellett, mert okos, meggondolt fiú volt s a házuk közel esett a Góray-kastélyhoz és a kálvinista templomhoz.

Lajkónak híres nővére volt, özvegy asszony, a ki nem töltötte be még a huszadik évét s

a kinek szépsége csodájára jártak. Valami göthös, városi lakatosmester vette volt feleségül s halt el hamarosan mellőle és a szép Ágnes visszakerült egy év múlva a faluba. Körülbelül az óta a két év óta, hogy a fiatal, özvegy, szép Ágnes visszakerült, látták mindig gyakrabban a Torony-embert. Lajkóéknak, Ágneséknak az apjuk szelid, komoly koresmáros volt s két év óta megállott a házuk előtt minden valamirevaló szekér vagy kocsi. Azonban kilencz órákor este nem volt szabad vendéget látnia a koresmának, ha csak talán titkosan nem.

Ágnesről nem igen tudhattak mást, mint jót, mert ha tudtak volna, ez elkerül hozzánk gyerekekhez is, okvetlenül elkerül. A városias, urias és özvegyi mivolta izgatta, bántotta a falu asszony-népét s a fiatalságu és a kirakatan levősége is. Hintós urak, messze helyekről jött s átutazó másféle idegen urak is szívesen állottak meg az Ágnesék és Lajkóék koresmája előtt.

Azt azonban éretlen, bámész és ki nem tanult fejjel megértettük, ha fül-hegyről hallottuk is, hogy Ágnesért különösen két férfi bolondul. Valaki, egy úr, a ki a másik faluvégen lakott, a ki rokon volt a Górayakkal s a ki miatt, mert pörölt érte, lakatlan volt a Góray-kastély. A másik férfi: amolyan félparaszt, fél-úr, szép, hetyke volt zsandár, konok, kemény, fárasztó bíró, ravasz is.

Melegedett, nyarasodott a tavasz, már a szénának szánt fű miatt is óvatosabban «gyepüzünk» és «csepüzünk» az immár kaszáló-számba vett régi temetőben. De ha már csak lopva vagy a határoló dűlőuton játszhattunk is, nem adtuk ki kezünkkel a labdát és az ütőket. És kezdtünk egyre többet, furcsábbat, nyugtalanítóbbat hallani a Torony-emberről e szörnyű rejtelemről, a falu legnagyobbjáról.

Miután eltelt egy év s miután «gyepüzünk» és «csepüzünk» újból, mivel tavasz jött megint, egy napon nem jött el hozzánk Lajkó. De Lajkó helyett eljött hozzánk egy olyan szokatlan, bánatos és ijesztő hírnök a hire, a mely elvette a kedvünket a játéktól.

— Megölték a Góray-ék rokonát, Ábris urat, ordították szerte az utcákon s mi is meghalottuk.

— Nem ölték meg, — mondta sápadtan és dadogva Lajkó, a ki közben megkerült, — nem ölték meg, a Torony-ember rálépett.

Jöttek csendőrök, jött orvos, jött bíró, jött sokféle hivatalos ember, nyomoztak, magyaráztak.

Valóban a halott úrnak feje eltpródot, mintha rálépett volna valaki, mintha egy csoda-ember járt volna itt és gyilkolt.

Azonban tavasz volt, mi gyerekek mégis csak kijárogattunk a temetőbe s a volt-zsandár mutogatta magát. Nem lett semmi ebből a

TANULMÁNY-PEJEK. (A középső az Utolsó vacsora Kristusához; a milánói Brera-képtárban.)

szörnyűséges dologból, mert Ágnes szebb és ártatlanabb arcú volt, mint bármikor, a kocsik, a szekerek nem állottak meg ezután olyan sűrűen Lajkóék koresmája előtt s a volt zsandár eltűnt.

Az egész falunk azonban megszédült azóta s a Torony-embernek félelmes, nagy hire van — Reád lép a Torony-ember, — mondják az asszonyok rossz hajlamú férjeiknek s mátkáknak a mátkák.

Azóta Ágnes, a fiatalság, a labdázás, minden elmúlt s csak a Torony-ember él még mindig a mi falunkban.

SZINHÁZ.

Czirkusz Beketow: Oedipusz. Magyar Színház: Weber és Basset színműve: Nagy diákok.

Az Oedipusz-előadás a Beketow-czirkuszban az első pillanatokban úgy hatott reánk, mintha egyszerre nagy széles ablakokat nyitottak volna, melyeken át fény és friss levegő árad fűllett

terembe. Mi történt itt tulajdonképp? Csak nem lelkesedünk a helyiségért, melynek levegőjében még ott kóvályog a czirkusz illata? Vagy a statiszták nagy tömegei igaztak le bennünket? Vagy a Reinhardt név kétségtelen nagy szugesztív ereje hatott reánk? Az első pillanatban rendkívüli benyomás fénye derengett lelkünkben. Ebből kell indulnunk, ennek okait kutatnunk.

Bizonyos, hogy Reinhardt rendezésének princípiuma ebben az esetben megadni Szofoklesz művének a nagy méreteknél azt a grandiozitását, mely nélkül ez a mű nem élheti igaz és teljes életét. Ősi regét fogunk hallgatni, melynek ki kell ragadnia az embert a realis élet minden viszonyából, illetőleg mely életünk rejtett értelmét óriási árnyékként vetíti fantáziánk egére. Ez volt Szofoklesz művészetének is princípiuma, mert ez a rege az ő kortársainak is majdnem oly ősinek, távolinak tetszett, mint nekünk. A végtelenségben nem számít néhány ezer esztendő. Itt mindenek óriásinak és másnak kell lennie, a szín-

padnak, a hallgatóságnak, az elkülönültségnek, még pedig egységesnek, szigorúan stílusosnak. A görög művészetnek ezt könnyebb volt elérnie, mert a színház Görögországban nem volt mindennapi mulatság, az Szofoklesz idejében még közel volt a vallási szertartás szentségéhez. Reinhardtnek a czirkuszba kellett menekülnie. Majd fogunk mi később ilyenek számára külön színházat építeni, feltéve, hogy hasonló méretű saját művészetünk lesz. Bayreuth példája nem maradhat minden időre meddő.

Nagyszerű látvány maga a czirkusz több mint háromezer hallgatójával. Nagyon tökéletesen van megvilágítva. Itt hiába akarna a közönség maga komédiát játszani, mint az Operában. Alig látják egymást az emberek. Az egész szörnyű disztelen, több mint egyszerű, a végsőig szegényes, Reinhardt ezen nem tud, de nem is akar segíteni; ebből új hatásokat csak ki. Mellőz minden szint, lemond minden fényhatásról. Egy görög palota homlokzatának négy szürke vasos oszlopát látjuk és

ANGYALI ÜDVÖZLET. (Firenze, Uffizi-képtár.)

LEONARDO DA VINCI MŰVEIBŐL.

KERESZTELŐ SZENT JÁNOS. (Páris, Louvre)

LA BELLE FERRONNIERE. (Páris, Louvre.)

LEONARDO DA VINCI MŰVEIBŐL.

AUFFENBERG MÓRICZ TÁBORSZERNAGY, AZ ÚJ HADÜGYMINISZTER.

a hozzá vezető lépcsőzetet. Lent meg a cirkus porondja. Ez minden. A ciklopikus korban vagyunk. A szín távolléte teherként nehezíti lelkünk. Itt távol vagyunk a mindennapi élet minden bűjától, örömetől. Nagy, súlyos, tehát tragikus dolgokat fogunk látni. Melyik színházban nem zavarnának bennünket emlékeink? A cirkus emlékei pedig csak azt bántathatják, ki cirkusba szokott járni. Az meg nem nézi meg Oedipuszt. De még az is elfelejti a cirkuszt.

De ha Reinhardt lemond a színről, kárpótlást talál a hangban, mely itt sokkal mélyebb hatásokat rejt magában. Micsoda csodálatos ember az, ki így tudja a helyzetet kiaknázni! A félelmet, a rettegést, a bizonytalan sejtelen villámait csak a hang tudja előidézni. Az előadás úgy kezdődik, hogy eleinte alaktalan zűgást hallunk, mely hasonlít a tenger morajlásához. Majd élesebb lesz a zaj, mintha követeket hasítanak. Végre óriási tömeg lepi el a színteret, mely jajveszékelve, taktusban kiáltja: Oedipus segíts! Később is az egyes jeleneteket csodálatos hangok kísérik. Az egyhangú, taktusos kiáltás eleinte kissé furcsán hangzik, mintha az iskolában a gyermekek taktusban olvasnak vagy ismételnék valamit. Ezen segíteni kellene. Azon is, hogy ez a nagy tömeg egészen egyformán öltözött emberekből áll. Mindenkinek fehér vászonszalag van a homlokán. Reinhardt nyilván ezzel az egyformasággal a legegyszerűbb, de leghatalmasabb sti-

lus benyomását akarja kelteni. Itt nincsenek egyének, itt egy nép, a nép van. A realiztikus ábrázolás minden nyoma száműzve van. De én itt, az első sorban, túlközérlő látom a statisztákat és ez ronja elvezetemet, illuziómat. Az az egyhangúság és ütemesség pedig a betanulás szomorú képét ébreszti bennem. Látom, a cirkus mégis csak nyomorult szurrogátum. Még szomorúbb, hogy Reinhardt a közönségen át, a közönség mellett vonultatja föl statisztáit (a főbb szereplőket nem!), mint a Szumurunban. A japán színháznak ezt a különösségét az utolsó cseppig kifacsarja. Miért? Mert az más, mint a mit megszoktunk. Két lélek lakik benne, a művész és a hatáskergető. Reinhardt a sznobok utálatos fajtáját igazolja. Attól fél, hogy a művészettel nem lehetne pénzt keresni. Ki tudja, nincsen-e igaza. Még szép tőle, hogy a művészetet is szóhoz juttatja. Ezért hálával tartozunk neki és Isten látja lelkünket, igaz, őszinte hálát érzünk iránta. Nagy intenzív művésze ő a színháznak. Vajjon hű marad-e a görög színház elveire? Föltámasztja-e a görög színház életét? Szó sincsen róla. Nem tudunk ugyan annyit a görög színház életéről, mint tudásaink állítják, de Reinhardt előadása bizonyára nem is hasonlít egy ó-göröghez. Ott Görögországban voltak az igazi nagy méretek! De nem hiszem, hogy a görög színpadon fölvonult volna három vagy ötszáz statisztát, népet ábrázolni, a görög művész nem sokat hederített a népre. A kar

meg nem sillabizált, hanem énekelt; Reinhardt is diszkrét módon énekelte néhány sort, mintha jelezni akarta volna, milyen volt a görög előadás. De hiszen mit bizonyítsuk hosszasan a különbségeket! A nézőközönség volt más, mint a miénk, a mi mindent magyaráz. Ennélfogva a mi előadásunk nem lehet olyan, mint a régi. Egy csöppet se bánám, ha izlésses, tudós színházi ember conférence-szal vezetné be az előadást. De ez is bajos, nehéz. Reinhardt az egyetlen lehetséges utat választja, a mi érzéseinknek megfelelően rendezi az előadást. A ki egyebet kíván tőle, lehet nagy tudós, de nem ért a színházhoz. A tökéletes emberi test szép volt a görög ruhában, de szép modern ruhában is; a muzeumisták talán rajonganak a görög kosztümért, de ilyesvalami csak játék marad. Mai embernek mai ruhában kell járnia. Reinhardtnek ismernie kell a görög színpadot, tudnia kell mindent, a mit tudnak, de nem hogy archeológiát űzzön a színpadon, hanem hogy felhasználhasson mindent, a mi felhasználható. Még fontosabb azonban, hogy a mai néző lelkébe tudjon bújni és annak az érzéseit tudja megrezgetni. Igen, nekünk nagy statisztériára van szükségünk, mert mi a sematizált tömeggel nem érjük be. Helyesen teszi Reinhardt, hogy a hangok bűvészetével él. A görög dráma teste oly tökéletes szép, hogy a mi ruhánk is nagyszerűen illik neki.

De Reinhardt nem fordít nagy gondot a színészekre. Fájdalom, igaz. Kovás jó színésze van és azok is — németek, németül és németesen játszanak, a mi azonban Berlinben nem árt neki. De itt, az Oedipus-előadásban ezt nem éreztük, mert hiszen a Magyar Színház színészei játszottak és őket nem Reinhardt tanította. Az előadás nem volt kifogástalan, de színvonalával mégis meglepte a közönséget. Kifogásaink ezek: a női szerep kirit az együttesből. Megjelenése illuzió-ronító, szavallata hol gyöngé, hol rikácsoló; nem volt igazi lélek benne. Lehet tehetséges színész, de ennek a szerepnek rendkívüli érzéseit nem érezte, vagy nem tudta kifejezni. Az Oedipus-Kreón jelenet is lanyha volt. Mily vihar dül ebben a párbeszédharcban! Azt bizony nem éreztük. Reinhardt meg is kurtította és sok egyebet is kihagyott, nem tudni miért. Ez már bűn! Az együttes jelenetek mind nagyon kommandószerűen folytak le, mintha őrmester vezényelte volna. De Oedipus igen érdekes, megnyerő, sőt hatalmas is tudott lenni, Tiréziás és az öreg szolgák is jól beszéltek, mozgáltak. Nem volt tiszta benyomásunk, de a vázlat lendületét, nagy intenzióit mégis éreztük. Oedipuszt sokszor láttuk és sokféle formában. Legutoljára ezen a nyáron egy német recitátor szavalta az egészét, görög kosztüm-ben, a kar énekkíséretével. Soha még csak ezt megközelítő hatást nem éreztük, mint a cirkusban az előadás elején, a hová nagy antipatiával tettük be lábunkat. Nincs fontosabb a színházban, mint a nézőközönség hangulata. Ez a darab levegője, a melyben él vagy hal. Reinhardt sikeresül oly hangulatot kelteni, melyben az előadás intenzív módon élethet volna. Kár, hogy a művészet tiszta érzését itt annyi nemtelennel keverik. A Magyar Színház mégis büszke lehet arra a sikerre, melyben nagy része van.

Ugyancsak a Magyar Színház színre hozta a maga épületében a *Nagy diákok* című darabot Pierre Weber és Serge Basset uraktól. Egy francia kollegium internátusának életét aknázza ki. A téma érdekes, ámbar a miénk közül bizonyos körök szörnyen lesajnálják a francia szerzőket, kik a fiatalok szexuális nyomorúságának témáját alig érintik, holott ez, nézetük szerint, a legfontosabb, a mi létezik. Mindössze annyi van meg belőle, hogy az egyik tanuló (19 éves) szerelmes az igazgató úr fiatal (25 éves) feleségébe; ez a szerelem oly tiszta, őnzetlen, odaadó és önfeláldozó, a minőnek ezt a romlott francziákkal szemben az erkölcsös magyarok el sem tudják képzelni. A nő is vonzalmat érez a fiú iránt, a kit eddig anyailag bevezette; míg azután az ő szíve is tüzet fogott. A döntő pillanatban azonban a nő hű marad férjéhez és becsületéhez, a fiú meg lemond. Ez a csinos kis történet jelentéktelen, nem drámai, és voltaképp csak ürügyül szolgál egy kis Sherlock Holmes-történet előadására, melybe Ferréol-reminisz-

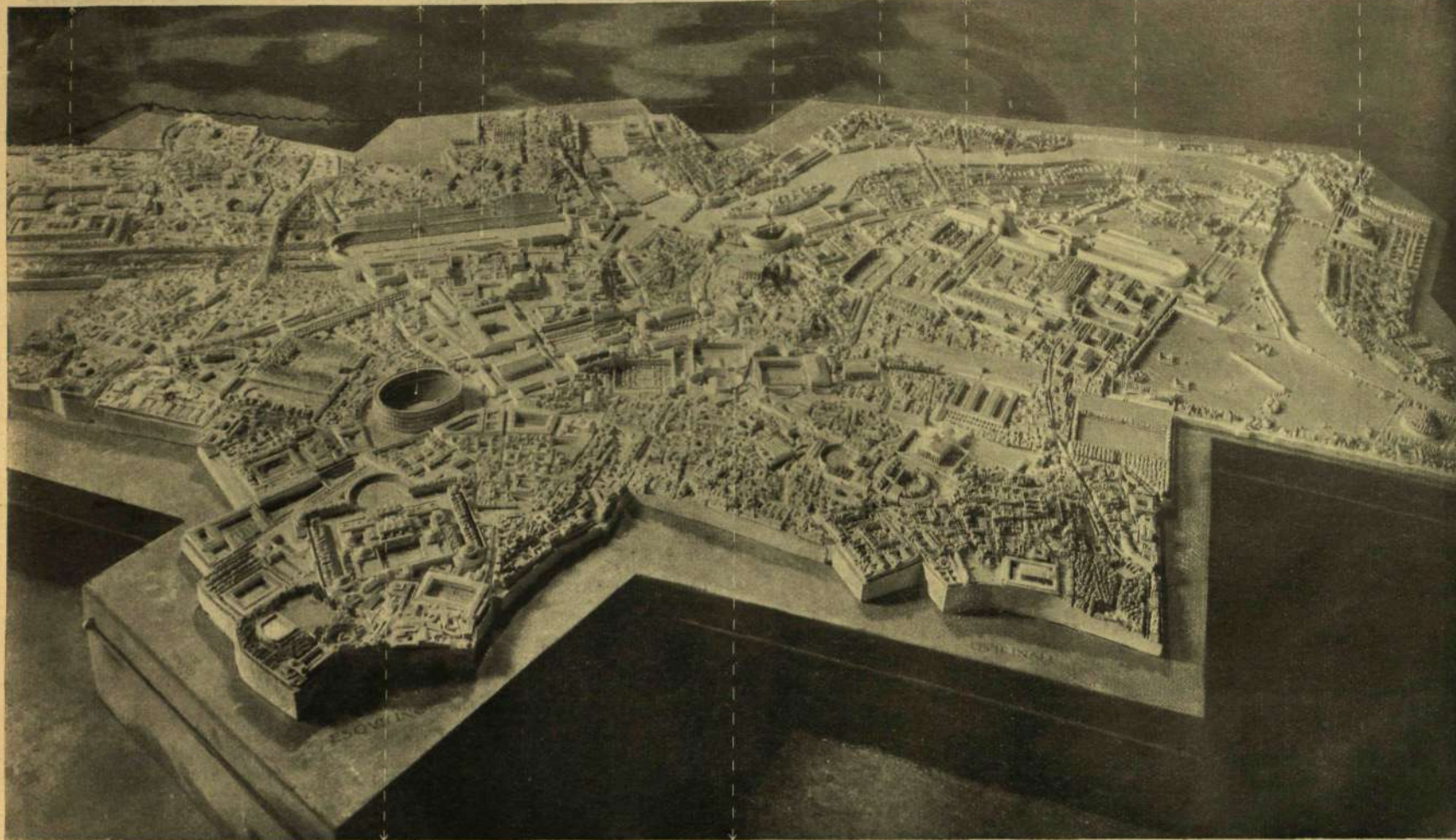
Oedipus segíts!
A kastély kapuja előtt Oedipus (Kürti) és Jokaste (V. Szegedy Erzsi.)

Zárójelenet: Az öregek kara Oedipus előtt.

AZ OEDIPUS ELŐADÁSA A CIRKUSZBAN, A MAGYAR SZÍNHÁZ TÁRSULATÁVAL. — Jelfy Gyula félfotó.

Caracalla
thermái.Colos- Circus
seum. Maximus.Marcellus Circus Pompeius
színháza. Flaminius. színháza.

Stádium.

Hadrianus
mausoleum.

Trajanus thermái.

Augustus fornum.

RÓMA A NEGYEDIK SZÁZADBAN. — Bigot francia mirmók domborműve, mely most a Diocletianus thermáiban van kiállítva.

cezenziák vegyülnek, nem épen szerencsésen. Midőn ugyanis a fiú az igazgatónél van, hogy szerelmet valljon neki, egy másik ifjú, a kollégium roszsza, utána lopózik és kilop az igazgató írónszálából ötszáz frankot. A szerelmes pár látja a lopást, de persze nem szólhat, különben az ártatlan nő becsülete odavész; a lopással a szerelmes ifjút vádolják (ezt akarja a tolvaj), a ki vállalja is. Végre azonban mégis kiszül a valóság. Ez a tolvajhistória mind szövésében, mind oldásában egyaránt idétlen és nem érdemes kritikára sem. Ennél sokkal jobb a szerelmi történet, de még jobb a kollégiumi élet rajza, mely a francia megfigyelés finomságát és a francia előadás művészségét dicséri. Az előadás igen jó volt. A Magyar Színház előadásai számot tesznek színházi életünkben.

Alexander Bernát.

ITALO BRASS ÉS LÁNDORI VILMOS KIÁLLÍTÁSA A MŰVÉSZHÁZBAN.

A velencei hangulatok egyik leglágyabb, legintimebb csapata elevenedett meg szemünk előtt a Művészház kiállításán, a lágy, ezüstszürkés, párás, sordínált színeknek harmoniája. Nem a napsütésben fürdő, merev, töretlen, tarka színeket színeket halmozó, világító aquarell színekben tündöklő Velence, de az a másik, melyet felhőkről visszavert lágytonusu fény világít be s a mely még többet mesél a pusztulás költészetéről. Italo Brass pleinair festőnek indult a nagybányai festők társaságában, de mint azoknak is legtöbbször, lassanként eltért a kizárólagosan napsütéses képeket festő iránytól, ezek a képei már mind egy-egy párás levegőhangulatba foglalt tonusos képek. Sokat tanult az impresszionizmus iskolájában is, lehetőleg kevés eszközzel ábrázol, letompított színeivel egészen rejti el a vonalakat és mozdulatokat lendületességét. Kétségtelen, hogy nem tartozik azok közé a nagy egyéniségek közé, kik Velence ábrázolásával felejthetetlen emléket adtak az emberiségnek, nem álmolta át a város hangulatait oly elragadó fantasztikus álmokká mint Turner, nem adja a színeknek és vonalaknak azt a nyugtalan harcát, mint Whistler, de viszont

kétségtelen, hogy a velencei képek ijesztően nagy és semmitmondó tömegével szemben eredeti, egyéni tudott maradni, nem sablonokat fest, de olyan meglátásokat, melyeket ő átél és megszeretett, és a tonusos iránynak az impresszionizmus technikájával való egybefűzése is szerencsésen sikerül neki. Igaz, hogy különösebb erőt nem fejt ki képeiben, látvány, borongók maradnak ábrázolásai, de hiszen nem csak egy Beethoven symphonianak, de egy lágy dallamos dalnak is szabad örülnünk. Könnyen futó eseteje elragadja néha egy-egy banalításra is, genréképein néha kaczerkodik a nézőhöz, de azt megint megfigyeléseinek élessége enyhíti.

A magyar művész, kit ez a kiállítás fedez fel közönségünknek, összetettebb, küzködőbb, befejezetlenebb egyéniség. Lándori Vilmos szoborművei mind nagyratörő alkotásoknak indulnak, egy-egy alak formaproblémába mentül többet beleakarnak szorítani a világ, az élet elemeiből. Mily sokat tud elmondani annak az öregedő embernek megtörtséget, lemondást, érzéketlenséget kifejező arca, melynek a «Tél» nevet adta, mily sok önmagátemesztő erőlködés van a «Kötörő» alakjában. A legsikerültebb alkotása a «Rágalmazó» nevű szobra. Nem mintha nagy jelentőséget tulajdonítanának a jellemzés elég kézzelfogható és erősen kihelyezett voltának, inkább az egész alaknak egy jellemző mozdulata való beleolvastása, a részletek finom, jellemző, életerős modellálása lepett meg. Némelyik szobrán még nincsen elég ereje a kitzűtött nagy feladat megoldására, néhol nem számol az anyagszerűség követelményeivel, néhol még keresni kell a pontot, a honnét a szobrot néznünk kell, mert az nem adódik önmagától, de viszont kétségtelen, hogy lelketlen, át nem érzett, át nem szenvedett, meg nem élt alkotás nem akad a kiállítottak között. Ehhez sok formaérzés és ügyes alkotóképesség járul: mind biztató ígéret a közönség előtt ezentúl lejártszó újabb alkotásokhoz. Azt hisszük, hogy a művész, ki tíz hosszú évet félrevonult munkában csak a művészetért töltött, nem fog csalódni s nem fogja megbánni e tanulóéveket.

Farkas Zoltán.

MAROKKÓI KÉPEK.

Marokkó földje megérdemli vajjon, hogy a világ békéjét koczkatassa? Minden oldalról ezt a kérdést halljuk ma felvetni. Mert az igazat megvallva a távoli császárságot illetőleg a tájékozatlanság általános. A mi bizonyos fokig érthető is, tekintve, hogy Tibet és Marokkó maradt legtovább a külvilágtól teljesen elszigetelve.

A mit az iskolában tanítanak a távoli földről, ez vajmi kevés. Személyesen is kevesen keresték fel belsejét. Kivéve a tenger partján fekvő kikötővárosokat, az ország szívébe idegen csak különös engedéllyel és katonai fedezettel juthatott. De még azon esetben is, ha kivételesen eleget tett is kéréseinek a hatóság, a közlekedés a főutonalakat kivéve a szó szoros értelmében életveszéllyel járt. De kétségtelen, minden veszedelem és fáradság dacára is a vándor érdeklődése bő kárpótlásban részesült.

Közel negyedszázadja, még tanulókörömben léptem volt át először a titokzatos ország határát. Azóta sokszor visszatértem és nagyon változó körülmények között de mindenkor új volt meglepetésem. A vadregényes vidék és harezias népe egyedüli a maga nemében. Minden olyan sajátos és festői e hátra maradt országban.

Mert ritkán láttam megragadóbb vidéket. Úgy az Atlasz-hegység vad, sziklás lánczai, melynek nem egy csúcsát koronázza örökös hó, miként a nap hevetől aranyos fényben ragyogó sivatag leirhatatlan bájjal bírnak. Rajz, miként a színezés őszhangzóbb és bájosabb alig lehetne.

A nép méltó fia e nagyszerű természetnek, erőteljes és merész, a sötét Afrika legelőkelőbb fajára vallanak. E földnek nemesek szülőttei, de mindenkor urai is voltak. Mert nem szabad felednünk, hogy soha idegen hatalom, lett legyen bármi hosszú időn át a partvidéken letelepedve, de soha se volt képes igája alá hajtani a tulajdonképeni berber nomád törzseket.

Phoeniciaik, Carthago, Róma, Bizáncz avagy Vandal hareziosok alapíthattak gyarmatokat, és emelhetek hatalmas városokat, de a nép e rétege megközelíthetetlen maradt. Hol itt, hol amott ütötte fel sátrait. És folytatta kez-

detleges, vad, de mindenkor szabad életét, és vándorolt évről-évre századokon a sivatagon keresztül-kasul.

Sallustius, kit mint tudjuk, Julius Caesar Afrika kormányzójává nevezett ki, megragadó élethűséggel ecsetelte Maurilánia viszonyait. Ha a történelmi helyzet változott is azóta, a pszichologikus állapot a régi. A mit a rómaiak bámulatos gyarmatpolitikája nem tudott létesíteni, az még kevésbé sikerült az utánnok jövő nemzetnek.

Mert jóllehet Mulei Hafid és az ellenesászár magát Marokkó szultánjának nevezi, és magát a próféta egyenes leszármazottjának jogosan tekinti, alapjában épen olyan kevésbé urálja népének zömét, mint akár Róma kormányzó, akár Bizáncz alkirályai, és a kilencz, sőt némely statisztikai adatok szerint tizenkét millió lakosnak legfeljebb egyharmadát számíthatják szoros értelemben vett alattvalóknak.

A kabil harcziás elem, mely a nemzet zömét képezi, teljesen autonom kormányzattal bíró főnökeik megannyi nemcsak független, de zsarnok uralkodó. Különböző rokonnemzetiségek felett korlátlan hatalommal rendelkeznek. Sőt háboruskodik, a mint épen saját érdekei kívánják, hol a szultán mellett, hol pedig ellene.

Innét magyarázhatók a sokszor ellentmondóknak tűnő tudósítások, melyek a császárral szövetséges európai seregek ütközeteit vagy egyéb nehézségeit ösmertetik. Az uralkodó még a legjobb akarattal sem képes e visszás állapotokon segíteni. Saját helyzete a legbizonytalanabb. Népe, a rakoncátlan berber elem, épen olyan vad a jelenben is, mint volt a közép- vagy az ókorban. De hiszen mi sem vet jobb világot természetekre, mint hogy nevéktől ered maga a barbár jelző.

Az arabok a damaszeni kalifák fénykorában hódították meg a VIII-ik század végén afrikai gyarmataikat. Maghub-al-Aksa, a mai Tanger nagy virágzásnak indult. A félhold hatalma mind messzebbre terjedt, még 711-ben Gabel el Tarik seregei átvitorláztak a szoroson, és végre Spanyolországot is meghódították és több mint hét évszázadon keresztül uralkodtak a Földközi-tenger mellekein is.

Csak az új korral kezd a kalifák hajdani hatalma hanyatlani. Ferdinánd és Izabella uralkodása alatt az utolsó európai mór birodalom, a granadai királyság elesett, visszatért Afrikába, birodalomuk az egykori Mauritaniára lévén utalva. Ezidőtől kezdve keveset hallott a világ viselt dolgaikról. Történelmők lapjai nem annyira nagy fontosságú

Lándori Vilmos szobrai: Az ivó, a kötörő, a rágalmazó.

Lándori Vilmos: A tél.

eseményeket jegyeztek fel, mint inkább a folytonos pártvillongások felsorolásaival teltek meg. Egyoldalról a szultán és az előkelő arab elem állott, a másikon a megtörhetetlen berber nép harezios függetlenségére.

A viszonyok, mint látjuk, így többé-kevésbé változatlanok maradtak napjainkig. És változatlan maradt az ország képe is. Kivéve a partvidéki városokat, mint Tanger, Rabat, Casablanca, Makaresch, Agadir stb. voltak csak hozzáférhetőek. Az ország belseje azonban épen oly hozzáférhetlen maradt, mint századok előtt. Vasútnak még hírért sem ösmerték, sőt országukat se léteztek a legújabb időkig, és a népszerű közlekedési eszköz még mindenkor a sivatag hajója, a teve.

Ilyen Marokkó földje és népe, hol most a nagy nemzetközi vizsaly kitzört, és értem, ha a kérdést minduntalan felteszik, vajjon érdemes-e mind ezért a sok áldozat. Ne feledjük azonban, hogy a nyomorúságos helyzet dacára Marokkó egyike Afrika leggazdagabb részeinek. Földje jó, éghajlata előnyös, a hegysek mélyében pedig a legnemesebb érczek: vas, réz, ezüst és arany bőven található.

De legyen a természetes vagyon bármilyen

Italo Brass: Híd a lagunán.

Italo Brass: Fiala velencei lány.

A MŰVÉSZHÁZ MOST MEGNYILT KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

1. M'Tugui alkirály sátra előtt. — 2. Mulai-Ersin marokkói követ Meknes falainál szőnyegen ülve várja, míg sátrát felállítják. — 3. Mulai Hafid szultán. — 4. Drót nélküli táviró állomás Tanrirtban.

MAROKKÓI KÉPEK.

jelentékeny, még sokkal értékesebb az ország földrajzi fekvése. Az óriási afrikai szárazföld északnyugati csücskén, két tengertől határolva, mintegy hivatva van nemcsak a földrészt, de az egész világkereskedelem egyik hatalmas központjává fejlődni.

Egy futólagos pillantás a térképre a legvilágosabb magyarázatot szolgáltatja. Szemben Európával, Marokkó a legtermészetesebb útvonalra leendő Közép- és Nyugat-Afrika fejlődő gyarmatainak, Nigeria, Camerun, Togo, Senegal és az óriási Congo állam szárazföldi és személynforgalma ez irányban fogja útját venni. Azonkívül ne feledjük, hogy a Capeverde partvidékét mindössze ezerhétszáz kilométer választja el Dél-Amerikától és így a gyors gőzhajókkal mindössze három napi hajózást vesz igénybe.

Mérvadó helyek foglaloznak is nagyon komolyan egy vasuti vonal megépítésével, mely Tangertől a partmellékén Casablaca, sőt Dakar vagy tovább egészen Bathurstig haladva, és Európát Braziliához mindössze öt napi utazás közelségébe hozná így. A vasútnak már a hivatalos neve is megvan és Afro, Ibero, Euro-péén-nek keresztelték. A tervezet különben az Algecirashban tartott konferencián is szóba került és egyik legfáradhatatlanabb szószólója Camarasa ögróf.

Afrika atlanti tengermellékének egy másik nagy előnye a Panama-csatorna megnyitásától fog járulni. Ez a hatalmas új közlekedési irány épen szemközt táru. Így majd akkor a csak ma ébredő fekete világérsz termékeinek nagy része ezeken a partokon fog kivitelre találni, és ugyancsak itten fog kapu nyitni a

mindinkább nagyobb arányokat öltő bevitel számára is.

E ma szinte kiszámíthatatlan kereskedelmi előnyök képezik még a jelen viszályok valódi okát. A mérhetlen kincsek, melyeket a föld rejt, sarkalják háborura a nemzeteket. De hozzon bármit is a jövő és legyen bármely nagyhatalom a végső győzelem, az nehéz feladatoknak eleget fog minden tekintetben tenni, és a merő kiaknázás helyett, kulturkötelettséggeinek is megfelel.

Nemesebb, lelkesítőbb feladat alig várhatna hódítóra, mint ezeket elhagyatott, vad, viszálykodó és nagyrészt mindekkoráig rabszolgaságban sinlő népeket javítani, nevelni és felszabadítani.

Gróf Vay A. P.

1. Francia csapatok megérkezése Fez alá. — 2. A seriffek tüzésége visszatér egy csata után Fezbe. — 3. Az Ued-Uizlani átjáró egy vizesés fölött. — 4. Foglyokat vezetnek a szullán elé. — 5. Mulai-Idrisz, a szent város mecsetje és minareteje.

MAROKKÓI KÉPEK.

REZÁNOV.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Atherton Gertrude. Angolból fordította Esty Jánosné.

XVII.

Donna Ignácia elképedve hallgatta, a mint férje kitérő szóáradatban tudtára adta a történeteket.

Az ő egyszerű felfogása Rezánovot eddig oly mérhetlen magasságra helyezte, hogy kaliforniai leány még csak nem is álmodhatott a vele való házasságról; és miután éles anyai ösztönével kiérezte az orosz feltétlen megbízhatóságát, udvariaskodásának nem tulajdonított több fontosságot, mint kísérete tagjai semmitmondó legyeskedésének a többi leány körül. — Szent Szűz, — nyögte, midőn szóhoz birt

jutni, — Szűz Anyám! Egy eretnek! És a mi Conchánkat akarná tőlünk elrabolni! És ő elmenne vele Szent-Pétervárra! Tízezer mérő földnyire innen! A papokhoz vele ... még ma ... most, rögtön!

Concha ágyára vetette magát, ama reményben, hogy egy kissé elszunnyadni lesz képes, midőn Malia (mert Rózát Don Mario Sal házába küldték el) azon üzenettel jött be hozzá, készüljön rögtön, szüleit a misszióba elkísérni.

Kedvetlenül kelt fel, azonban kis dolgokban feltétlen engedelmséget tanúsított szülei iránt. Nehány pillanat múlva már atyja oldalán lovagolt ki a presidio kapuján. Donna Ignácia mögöttük dőcögött a «caretta»-ban, ez egy alacsony, otromba jármű volt, erős kerekkel, de rugók nélkül, két ökör volt eleje fogva, melyet egy mustangon ülő gyermek hajtott.

Az utazás teljes csendben folyt le, néhány hangos átkozódást kivéve, melylyel a gyerek az ökröket biztatta, egy esetleges Ay Yi! kiáltással fűszerezve.

— Madre de Dios! Szentséges Szűz! Lyukat éget már a fejembe a nap, — hallatszott néhány Donna Ignácia szájából, kinek fokozódó kényelmetlen helyzete feledtette vele egy pillanatra nagy baját.

Don José rá sem nézett leányára; reggel óta tíz évvel látszott idősebbnek. Homályosan belátni kezdte, hogy Concha szenved, még pedig oly mértékben, mely ahhoz a szenvedélyes kitörésekhez nem volt hasonlítható, midőn valamely Mexikóból megrendelt új ruhája nem elégitette ki, vagy megtagadták tőle, hogy néhány napra Montereybe ellátogasson. Az a tudat, hogy legkedvesebb gyermeke így szenved, a

Az emléktábla.

saját szívét is marcangolta, de e miatt csak Rezanóvtól átkozta és eltökte, hogy mindenképpen azon lesz, hogy a kormányzó az orosz kivánságát teljesítse és így minél előbb megszabaduljon tőle Kalifornia.

Padre Abella a breviáriumot lapozgatva rötta a misszió hosszú folyosóját, azért fohászodott, hogy új reverendájának puha, kellemes érintése által el ne térítessék az igaz útról, midőn meglátta a presidio lakóit a homokbuczkáról lefelé kanyarodni, sietve elcsoszogott, hogy megrendelje számukra a frissítőket és ép idején érkezett az udvarra, hogy lesegíthesse a caretártól Donna Ignáciát — mi nem volt éppen könnyű feladat, — és nagy bőbeszédűséggel kifejezhesse örömet vendégei jöttén.

Már előre örült a kilátásba helyezett pletykának. De midőn a hölgynek karját nyújtotta, hogy a Sala-ba vezesse, ez félreintette őt és Conchára mutatott, ki ép akkor ugrott le minden segítség nélkül lováról.

— Ő eljött, hogy meggyónjon, atyám! — kiáltott, mialatt a sötét, boltíves folyosóban újra feltalálta a tragikus hangulatot. — Kérem, vegye őt rögtön gondjaiba. Padre Landeata ezalatt el láthat bennünket csokoládéval és ő vele fogjuk közölni szörnyű híreinket, hogy tanácsához és vigasztalásához folyamodjunk.

Padre Abella, ki némileg gyanította már a tényállást, mivel mindenkinél jobban ismerte a leány lelkületét, kinek ő volt gyónatója, azonfelül őt is rabul ejtette már az orosz személyiségének varázsa, a leányt kissé izgatott hangulatban a gyónatószék felé vezette. Lassan haladt előtte a templom felé, azt remélve, hogy a tágas, hűvös istenháza, keskeny, magas ablakokkal, melyeken csak oly gyéren szűrődött be a napvilág, hogy a hívek közül még senki sem befűzhette ki soha a falra festett szent legendák szövegét és melyben a stációk is csak sötét pontokként tűntek elő, ajtósságra hangolja lelkét és a feledés fátyolát borítja a külvilágban történetekre.

Eltakarta kezeivel arcát, a mint a leány elmondta előtte történetét. Rövid szavakban, szakgatottan beszélt, mivel fáradt és kimerült volt. Nehány pillanatra csend lett; a jó padre teljesen meg volt zavarodva és egyáltalán nem tudta, mihez tartsa magát. Egyszerre csodálkozva érezte, hogy meghúzzák bő csuhája ujját. Még mielőtt megdorgálhatta volna merész ségeért a megátkozott gyermeket, ez felemelkedett, hogy ajkait közel emelhesse fülehez.

— Mio padre, — suttogta rekedten. — Tudom, hogy az én pártomat fogja és nem kár hoztat engem boldogtalan életre! Nagyon is büszke vagyok arra, hogy mások előtt nyíltan kimondjam, de jobban szeretem ezt az embert a lellem üdvösségénél, a saját halhatatlan lelkemnél! Meg tudja ezt érteni? Halálos bűn veszedelme fenyeget! Talán már bele is estem. Ha ő elmegy, még én sem mentheti meg többé lelkemet. Nem fogok többé imádkozni. Nem járok többé templomba. Ki lesznek közösítve! Hogyha pedig hozzá mehetek feleségül, életem fogytáig buzgó katolikus leszek. Mindenkit

szerezni fogok: a vallásomat, atyámat, anyámat, testvéreimet. Ha ő elhagy, akkor egész életemen keresztül csak őt siratom; és hogyha igaz az, hogy az eretnekek poklokra kerülnek, úgy fogok élni, hogy én is odajussak vele!

Szörnyű megbotránkozása mellett a papot meghatotta a fülébe suttogó hangban kifejezett mélységes szenvedély. Azonfelül jól ismerte a nőket ez a jó padre, mivel azok még itt Kaliforniában sem ütöttek el amazoktól, a kik kint a nagyvilágban uralkodtak a férfiak szívében. Így tehát leküzdötte szörnyűkődését és megnyugtatóshoz folyamodott.

— Ezzel a beszéddel halálos bűnt követnél el, leányom, ha nem szólnál melegségedül nagyfokú izgatottságod. Megadom neked a teljes feloldozást, ha elvégezed azon penitenciát, mit rád róni kötelességem. Te oly jó gyermek voltál mindenkor, hogy készségesen megbocsátok neked, még a szörnyű pillanatban is. Azonban te is leányom, be kell, hogy lásd, hogy ez a házasság sohasem jöhet létre.

— De igen, létre fog jönni!

— Uralkodjál magadon. Nem áll hatalomban, hogy a férfit az egyedüli üdvözítő egyház kebelébe tértsd. Régóta megszilárdult már az ő jelleme, vasból van az. Még a szerelem sem lágyítja meg. Ha fiatalabb volna...

— Akkor gyűlölném! Minden fiatalember ellenszenves nekem, mindig az is volt. Megtaláltam páromat és azé akarok lenni, még ha a hajója fenekére kellene is rejtőznom vele!

Az emléktábla leleplezése.

JOACHIM JOZSEF HEGEDŰMŰVÉSZ EMLÉKTÁBLÁJA KÖPCSENYBEN. — Kuka Róbert amatőr-fényképe.

Oh, padre mio! Én nem tudom, mit beszélek. De azt tudom, hogy ön segítségemre lesz. Egyedül önben bízom. Atyám úgy hisz önben, mint egy szentben. De még egyéb is forog koczkán... oly zavart a fejem, alig vagyok képes gondolkodni. Kaliforniának szüksége van az orosz barátságára. A velem való házassága ép nagy előnyére szolgál a misszióknak is, mint magának Kaliforniának. Ha ön védelmébe fogadja ügyünket, kimutatja, hogy nem csak az én számomra lenne e házasság nagy szerenese, és nem csupán az én életem megy tönkre, ha ellenzik, hanem sok más érdek fog szenvedni ezáltal. Önök, szent atyám, könyörgéseikkel rá tudják venni a kormányzót, hogy megvegye a hajórakományt, de elsősorban atyámat kell megoldozniok, mert őt régi, meghitt barátság fűzi a kormányzóhoz. Hisz nem annyira számottevő egy szerény leány sorsa, hogy azért feláldozzák az egész ország érdekét! Az önök megtérített hívei is jobban húznak majd a keresztény hithez, — melyhez még ez ideig bizony kevésbé vonzza őket szívök, — ha az orosz által idehozott csecsebecsékkel csalogatják őket. Mit számít egy leány élete Oroszországnak Spanyolország iránti barátságával szemben? Ki vagyok én, hogy többet nyomjak a mérlegben egy pesetánál?

— Te Concha Argüello vagy, Kalifornia gyöngye és a legszentebb életű férfi leánya, — felelt padre Abella elgondolkodva. — Ezideig nem volt egyházunkban náladnál buzgóbb katolikus.

— Önön múlik atyám, hogy továbbra is az maradjak, vagy pedig a legelvetemedettebb eretneké süllyedjek le. Ön jobban ismer bárkinél. Tudja, hogy nem fogok ellágyulni, sem meghajolni, sem magamat alárendelni, mint ezer más asszony teszi. Roszszá tudnék lenni, roszzá, aljassá, és azzá is leszek! Hallotta?

— Es hevesen megrázta a pap karját, rekedt hangja szinte vizshangot keltett az üres templomban.

— Gyermekem! Gyermekem! — csitította a pap. — Mindig tudtam én, hogy benned egy szent lakozik. Igen, igen átértem természeted őseréjét, tudom, mivé lehetne oldalodon egy férfi; de roszzá... te roszzá nem válhatnál soha, Conchita! Sok asszonyt ismertem én már. De csak te benned lettem fel a felforgatósság képességét. Olyanokból, mint te vagy, válnak e világon a szentek és a vértanúk. Az erős akarat, a magasatos szenvedély, mindez megvont szentjeinkben is és ők mégis győzedelmeskedtek önmaguk felett.

— De én azt nem teszem. Én... oh padre, az Isten szerelmére kérem...

A pap sietve kijött a gyónatószékből, fel emelte az elalélt leányt és bevitte a sekrestyébe. Lefektette a padlóra és Donna Ignáciáért

fatott, a ki bor és csokoládé által felfrissítve, odaszaladt. De midőn Concha végre az anyai ápolás által magához tért és felnyitotta szemét, hidegen féltetolta magától anyját, felkelt, egy perezig megfogódzott a falba, aztán visszament a templomba, maga mögött betéve az ajtót.

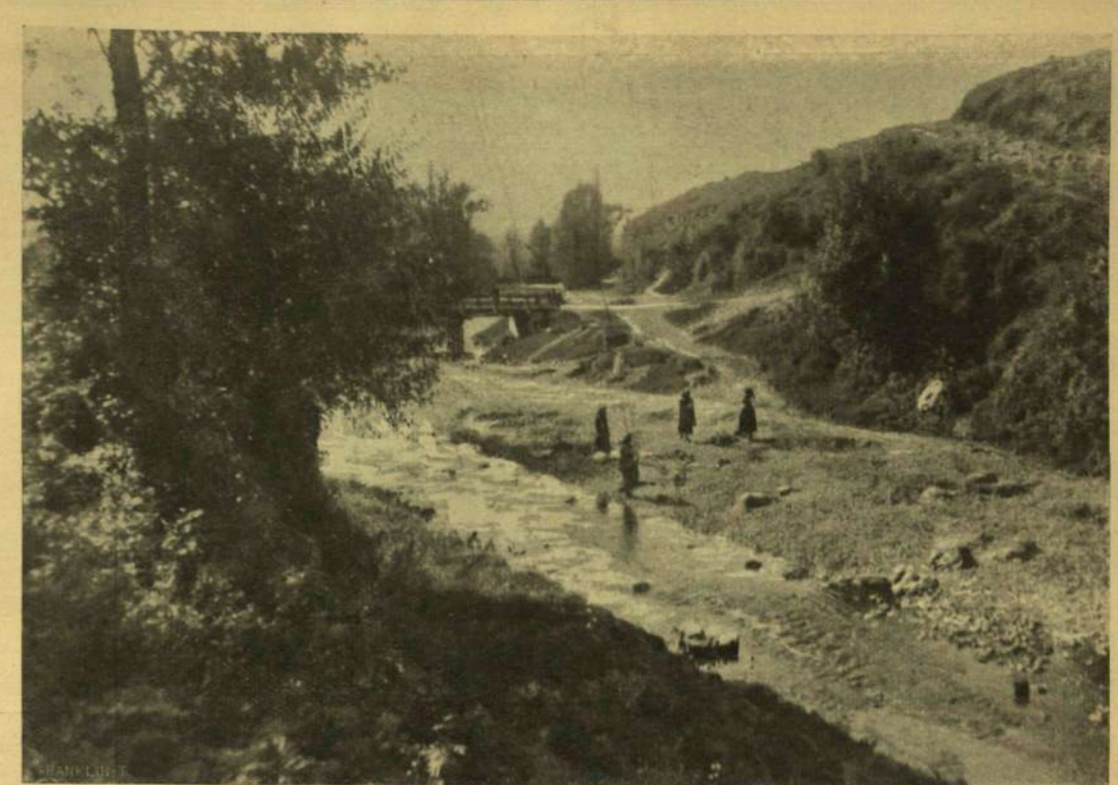
Ha egy asszony a világ emez elhagyatott zugában tizenhárom gyermeknek adott életet és harmincz év alatt alig volt másra gondja, mint férje kényelmére, nem lehet tőle elvárni, hogy elméje kiművelt és kifejezőmódja választékos legyen. Donna Ignácia éber anyai szívének azonban megvolt a sajátos ösztöne és semmiféle benső megrázkódtatás sem változtatta meg természetadta méltóságát magatartását. A mint most padre Abella felé fordult, emez ösztönszerűen oly mozdulatot tett, mintha meg akarná csókolni kezét, úgy, mint azt Rezanóvtól látta.

— Mi padre, — szólott Donna Ignácia, — Concha a legelső gyermekeim közül, ki félrelökött engem és ez olyan, mintha törzsűrés érte volna szívemet; de azért nincs bennem sem harag, sem neheztelés iránta, mert ő nem cselekedett így, mint gyermek anyja iránt, hanem mint egyik nő a másik ellen. Jaj nekem! Mit tett vele ez az orosz, hogy még a tulajdon anyja sem képes őt megvigasztalni! Míg fiatalok vagyunk, mindnyájan szeretünk. De ez több annál. Én annyira szerettem Jostét, hogy azt hittem, meghalok, ha máshoz erőszakolnak. De ez annál is több. Concha nem fog meghalni, még csak nem is fekszik ágyba, hogy ott kisorjja magát, de többet tesz ennél! Most már tudom, hogy én nem haltam volna meg akkor, idővel talán máshoz is hozzámentem volna, és azzal oly boldog lettem volna, a mint az egy jó férj oldalán lehetséges. De Concha, ő csak egyszer fog szeretni és szenvedni fog, szenvedni. Lehet, hogy ő észben feletem áll, de én szültem őt és ismerem gyermekemet. Hisz lehetetlen, hogy annak az embernek a felesége lehessen. Egy eretneknek! Most már nem törődöm a tőle való elválással, csak az az ember volna katolikus, nem gondolnék magamra. De hisz így lehetetlen; oh, padre, mit tegyünk?

Még sokáig beszélgettek így együtt és további tanácskozás után Don Joséval és padre Landeával arra a megállapodásra jutottak, hogy Concha egyidőre Juan Moraga házában maradjon, hol naponta a padre-k tanácsához folyamodhatik és a hol Rezanóv el nem érheti őt. Egyidejűleg összes befolyásukat érvényesítik a kormányzóval szemben, hogy ez kiengesztelje az orosz, de egyúttal megértse vele, hogy hasztalanul vesztegeti drága idejét, ha tovább is kaliforniai vizeken tartózkodik.

Az estére tervezett látványosság a Presidió-terén nem jött létre, mivel a hegyekről lehozott medve, mely hivatva lett volna az orosz nagyúr mulattatásául szolgálni, ijedtében kimúlt és még tetejébe az eső is eleredt.

Rezanóvnak a vihar jó ürügyül szolgált arra, hogy a rendes táncmulatságról a commandante házána kimentse magát. A közbejött esemé-

PATAKMENTI RÉSZLET.

nyek daczára sem hidegült el a jó viszony a presidio és a Junó tengerésztijszei közt. Davidov és Khostov rendszeren a spanyol tisztek társaságában tartózkodtak, velük ittak és kártyáztak, vagy pedig a leányokkal, a kik éjjel-nappal készek voltak mulatni, gyakorolták a spanyol nyelvet és a spanyol táncot.

Az előkelőségek ezalatt egymás közt a szokásos módon megvitatták a napi eseményeket, azt az egyet kivéve, mely pedig mindnyájukat foglalkoztatta legjobban.

Rezanóv felkereste padre Abellót és tapintatos mellőzésével minden a házasságra vonatkozó megjegyzésnek, rávette ezen értelmes és befolyásos papot, hogy az illető helyen a Concha által javasolt módon megtegye indítványát a hajórakományt illetőleg. A padre három coadjutorától kísérve el is ment, meg is tette az indítványt, azonban haragos visszautasításra talált.

Más oldalról pedig tudomására jutott Rezanóvnak, hogy az ő távolléte alatt egyébről nem beszéltek a presidioiban, mint vakmerő házassági ajánlatáról és a neki tulajdonított ellenséges szándékáról az ország iránt. Délről csapatokat rendeltek be a san-franciskói helyőrség megerősítéséül, melyek már elérték Santa-Clarit és csak egy napi menetelés kellett, hogy megérkezzenek.

A presidiótól körülbelül egy mérföldnyire, majdnem szemben azzal a ponttal, hol a Junó horgonyt vetett, hat óriási köteknő volt a földbe mélyesztve és tiszta vízzel megtöltve. Ott mosták ki hetenkint egyszer a cselédleányok az erőd és presidio lakóinak durvább és finom fehérneműjét, hajnaltól délig. Rezanóv gyakran győ-

nyörködött az itt látható színes képben, — mert volt rajtuk minden elképzelhető ríktó színű ruha, — eleinte csupán lanyha érdeklődéssel, de később annál figyelmebben hallgatta fecsegésüket, mivel megtudta, hogy ők voltak az ország legmegbízhatóbb hírhordói. A kormányzóság mind a négy kerületében létezett hasonló intézmény, mely «a mosónők postája» elnevezésen volt ismeretes. A mosóteknő parancsnokló zsarnokai rendszeren a legesinosabb leányokat válogatták ki a munkára, kiknek rendszerint szeretőjük volt egy-egy futár, a ki hetenkint a postajárattal vitte a hivatalos tudósításokat Kalifornia egyik végéből a másikba. Minden fontos hírt ezek a nők tudtak meg legelőbb és a teknők előtt már rég megtárgyalták az illető ügyet, még mielőtt az eljutott volna a magasabb, de nem kevésbé érdekelt körökbe.

A matróz, a ki Rezanóvnak mindezt elárulta, egy nyalka legény volt, kit már hatalmába kerítettek egy szép indián leány bájai; ez a santaclearai törzshöz tartozott és nővére volt Donna Ignácia Malia nevű szobaleányának. Rezanóv ellátta a legényt tarka üvegyönggyel és más efféle csecsebecsével és továbbra is jó hasznát vette tudósításainak.

Igen kapóra jött volna most neki, ha egyszerre egy orosz hajóhad jelenik meg a szorosban, de tudta, hogy mindezen híreknek mily kevés az alapja.

Két matróz, a megszőkött a háborús hírekre és házigazdái, bár semlegesen viselkedtek is, mégis éber figyelemmel kísérték minden mozdulatát. Luis-t és Santiagó-t néhány napra berendelték Montereybe és ő kívülök az orosznak

A VADÁSZLAK.

JOZSEF FŐHERCZEG ÚJ VADÁSZTERÜLETE HONCZTÓN, ARADMEGYÉBEN. — Jely Gyula fényképe.

ERDÉSZLAK.

A LONDON-WINGTANI REPÜLŐ POSTÁN FELADOTT LEVÉL BORÍTÉKA.

nem volt senkije a presidióban, kiben megbízhattak, uralkodnia kellett tehát türelmetlenségén, hogy viszatlással Conchát, valamint hogy prózáiból, de nem kevésbé sürgős érdekeit újra szóba hozhassa. A két fiatalember Kaliforniába való érkezése óta majdnem naponta vele volt és mindenkor kimutatták iránta való barátságukat és rokonszenvüket.

Concha bátyját, Gervasiót azonban nem szenvedhette. E fiatal hidalgóban megvolt Santiago gögje és családi büszkesége, a nélkül, hogy annak értelmes és szeretetreméltó őszinteségével bírta.

Korlátolttsága által előidézett fölényes modorával már nagyon népszerűtlenné tette magát és szívóssága csak azok szemében ellensúlyozta kelletlenül tulajdonságait, a kik közelebről ismerték őt. Rezanov nem tartozott ezek közé, de nem is vágyott rá. Mint minden előkelő világú, türelmetlen volt a vidékiek kicsinyes hiúságával szemben és ámbár elvből mindenki iránt egyaránt udvarias modort tanusított is, mostani válságos helyzetében nem iparkodott eléggé Gervasió jóindulatát megnyerni.

Emlült három nap és Rezanov türelmetlenségében már mitsen törődött a rakományával és szívesen akár a tenger fenekére süllyesztette volna a Junót, az ezzel megvásárolhat csak tíz pereznyi egyedülletet Conchával. Mióta véglegesen meghódolt a leánynak, mind hevesebb lángra lobbant iránta és elhatározta, hogy ha kell, még a szökéstől sem riad vissza. Ed-digi mértékellen elfogultsága személyes szabadsága iránt, a szerelmes férfi szenvedélye előtt teljesen elpárolgott.

Most már kicsinylő csodálkozással gondolt arra, hogy még egy pillanatig is kételkedhetett abban, hogy egyedül Concha az a nő, kinek szerelmére sóvárgott szíve-lélke és nagy esorbát szenvedett a saját élelítésébe vetett bizalma. Testének-lelkének vágyai eddig sohasem tapasztalt hévvel egybeforrtak a minden érzése fölött diadalmaskodó szerelemben.

A negyedik napon már kifogyott türelme és arra gondolt, hogy Don Josétól ünnepélyesen kihallgatást kér, midőn egyszerre meglátta Luis-t és Santiagót lovaikról leszállni és a parton az ott rendszeren készenlétben tartott csónakra szállni. Nehány percz múlva már mindkettő ott szivta vele a czár cigarettáit, miközben pártfogásukról és jóindulatukról biztosították őt.

— Eleinte bizony mi is kissé megdöbbenünk, — vallotta be Luis. — De később... nos, hisz mi mindketten szerelmeseke vagyunk, Santiago csak úgy, mint én, bárha én már hosszú éven át várok és valószínűleg még tovább is elvárhatok. De mi mindketten annyira szeretjük Conchát, mint a hogy kevés fivér szereti a nővérét, mert ő egyetlen a maga nemében... nemde, Rezanov? És azt is teljesen elfogjuk, hogy miért esett épen önté választása... tudjuk, hogy híven kitart, mert ismerjük erős akaratát. Nagyon kár, hogy ő nem tartozik a mi vallásunkhoz, de az még sem ok arra, hogy tétlenül nézzük, mint teszik tönkre

nővérünk életét. Azért kerestük fel önt tehát, hogy biztosítsuk, hogy megteszünk minden tőlünk telhetőt, minden lehető furfanggal azon leszünk, hogy szüleinket észszerűbb felfogásra bírjuk. Már ugyanis leküzdötték első, önző felháborodásukat és beleegyezének a Conchától elválásba is, csak ön lenne a katolikus hiten. Már a kormányzóval is megbeszéltem a dolgot, ő ugyan rettentő dühös; az a szegény ember már ügyis olyan, akár egy megvadult bika, de ha atyánk engedne, ő sem tenne többé ellenetést, semmi tekintetben sem. Még ma átnézek padre Abellához is, kinek, azt hiszem, ügyis csak egy kis nyomásra van szüksége, hogy meglágyuljon, meg lehet ön győződve, hogy ezaiatt Concha sem maradt tétlen. Megnyerem még padre Úria-t és padre de la Cueva-t is ügyünknek, ők is nagy befolyással bírnak szüleinkre és mivel San José-ba szándékoznak visszatérni, hogy ott a tiszteletreméltó dr. Langsdorff látogatására készüljenek, nincs vesztegetni való időm. Még ma elmegyek. Most még egy cigarettát, sennor, és ha aláírták a szerződést, ne feledje, hogy sógora az orosz cigaretták hívo lett.

Rezanov oly melegen mondott köszönetet, oly meggyőzően biztosította őt, hogy ügyét ily illetékes kezekben tudva, teljesen megnyugodott, hogy az érzékeny szívű kaliforniai egészen meghatóta. Rezanov ragyogó külsejével, az európai civilizáció legelőkelőbb típusaként, mintegy felisten jelent meg szük látkörén, és ő nemcsak hévvel vágyott neki szolgálatot teleni, hanem egyttal a legerősebb emberi kötelességgel is Kaliforniához akarta fűzni őt. Midőn Luis sietve csónakra szállt, Rezanov Santiago vállára tette kezét.

— Nem vagyok képes tovább várni, hogy nővérevel beszélhessek, — súgta fülebe, — nem tudná ezt kieszközölni?

Santiago bólintott.
— Mig Luis a misszióban végzi dolgát, én elmegyek unokafivérem, Juan Moraga házába. (Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

○ Látva azt a türelmetlen idegességet, melylyel az elasz nép minden lékeszeretele daczára, és minden politikai okosság ellenére Tripolisz elfoglalását követeli, önkéntelenül is eszünkbe jut a régi Róma, mely Afrikában hódította meg az első külföldi tartományt. Scipió, a gazdag mézáros fia, pénzen vásárolván meg a voksokat, hogy hadvezérré megválasztassa magát, nem csak az állam jövőndő nagyságának alapjait vetette meg odaát a tenger tulsó partjain, de a gazdaság kiapadhatatlan forrásait is megnyitotta, melyek bőven ontották az aranyat, még a birodalom bukása után is, római családok lévén odaát a föld birtokosai. Ime a mai olasz nép eljutott szintén addig az állomásig, a hol terjeszkedésben keres megnyilatkozást fölhalmozódott erejének fölélege! Az az olasz nép ez, mely másfélezer esztendőn keresztül idegen hó-

dítók játékszere volt, látszólag elvesztve minden képességét az államalakításhoz, s nélkülözve mindazokat a polgári erényeket, melyek fenn tudnak egy nemzetet tartani. Az az olasz érkezett eddig az állomásig, mely önállóságot is csak idegen segítséggel, francia vérral, a porosz szövetséges diadalával tudta kiküzdeni daczára saját vereségének. S elegendő volt hozzá negyven esztendő, s föl nem tudta tartóztatni ezt az eredményt a nagy elszegényedés sem, melybe az ország jutott, s mely éveken át állami tönkkel fenyegetett. Negyven esztendői állami függelenség hozta létre a csodálatos átalakulást, s azoknak utódai, a kik hosszú századokon át a pápaság révén hazájukba özönlő pénzen folytattak parazita életet, megtanulták a polgári munkát, megfundálták a nemzeti vagyont, s idegen tartományok kultiválására készek fordítani erejük fölélegét. Ekkora hatalom rejlik egy nemzet függelenségében!

Igaz, hogy az egész középkoron át, sőt egészen a legújabb időkig, Eris almáját képezte Európa hatalmesei számára Itália. Ennek a szép országnak térségein öldökölték egymást leggyakrabban az összes nemzetek, a németek, francziák, spanyolok, magyarok, sőt még az arabok és szereseinek is. És ez minden nép számára nehézzé tette volna az államalakítást. Csakhogy ezek a külföldi seregek úgyszólván sohasem jöttek önmaguktól és hivatlanul Olaszországba, mindig olaszok állottak oldalukon, a kik könyörögtek nekik, hogy jöjjenek s a kik elősegítették jövetelüket. Az egyes ország-részek, egyes városok és egyes kisebb-nagyobb helyi tyrannusok folytonos háborúságban és civóadásban állva egymással, jobban gyűlölték egymást, mint minden idegent. A ki biztosíthatta magának Ferrara birtokát, örömet hívta be a francia csapatokat Milano feldúlására, s a kinek csak Genua érdeke lebegett szemei előtt, szövetkezett a németekkel, hogy foglalják el a velencezések birtokát, vagy a spanyolokkal, hogy hódítsák el Nápolyt vagy akár a pápai tartományt. És épen ebben nyilatkozott meg az államalkotó képességeknél és erényeknek teljes hiánya az olaszoknak. Az egész középkoron át, a mikor pedig egyebekben a kultura legelőkelőbb állott Itália, s a legkiválóbb zenikkel aján-dékozta meg az emberiséget, a jelentős olasz férfiak között négyet tudunk csupán, a kiknek elméjét foglalkoztatta az olasz nemzet egységének s függelenségének kérdése. Kettő közülük költő: Dante és Petrarca. A másik kettő: Cola Rienzi és Machiaveli. Emez törrel, gyilkokkal, mérreggel zsarnoksággal s az egyéni szabadság teljes eltiprásával remélte megalkotni az egységes Itáliát. Cola csak úgy, ha saját személyét császári pompának külső csafrangjaival veszi körül, a másodón fának mohóságával habzsolja a hatalom személyes előnyeit, s az összes polgárságot azzal a boldogsággal árasztja el, hogy halgathatják bombasztikus szónok-latait. A két költőre nézve pedig semmi sem jellemzőbb annál, hogy mindketten idegen uralkodók jogára alatt akarták egyesíteni az olasz nemzetet. Dante nemcsak a Purgatorion ama helyén fohász-kodik fel a császárhoz, VII. Henrikhez, hogy jöj-jön «könyvező, éjjel-nappal siránkozó özvegynék, Rómának megvizsgálására,» a hol Sordello árnyékát Virgilllel beszélgeti, hanem egy könyvet is írt, «De Monarchia» cím alatt, mely Plato és Aristototeles óta a legnevezetesebb politikai művek egyike s melynek az a végső konkluziója, hogy a császárnak kell egész Itáliát meghódítania. Petrarcanak pedig megmaradt egy IV. Károly francia királyhoz, VII. Henrik ellenségéhez intézett Paduában 1350 február 24-ikén kelt levele, melyben őt «az isten által küldött szabadítót» Olaszország meghódítására hívja fel.

Arra a legelőkelőbb olasz szellemek se mertek gondolni, hogy nemzetük a saját erejéből is meg tudjon állani, és ez a nemzet ma hódító háborúra fejtverkezik.

Érdekes jelenség, hogy újabbban ezeket az előkelő olasz szellemeket is, mint mindent, a mi az emberi kulturában nagyszerű; a saját diúsága számára próbálja lefoglalni a megnövekedett germán öntudat. Az az iskola, mely megállapíthatni vélte,

hogy a görög műveltség ősei germánok voltak, mert Homér sok hőse és Páris meg Helena is szókék meg kékszeműek, az az iskola be akarta bizonyítani azt is, — a min leginkább Stewart Chamberlain buzgólkodott — hogy maga Jézus is germán ősköztől származott, mert Dávid a biblia szerint «szóke volt és szép ábrázatú», azonfelül pedig Galileában sok volt az amorita elem, a kik eredetileg szintén szókék, tehát germánok. Ekkora erővel aztán megpróbálták germanizálni az olaszokat is. Dante szerintük nyilvánvalólag német, mert az Allighieri névben benne van a «gherr» a mi a gót nyelvben gerelyt jelent. Wilsner pedig «Germanen» című munkájában egyenesen azt hirdeti, hogy a legnagyobb zsenik, s az újabb szellemi munkásság legkitünőbb képviselői telivér germánok voltak csaknem kivétel nélkül, így Leonardo da Vinci, Dürer, Galilei, Rembrandt és Voltaire, s legalább is fővér germánok Rafael és Michelangeló. És anyyi igaz, hogy talán egy nemzet sem képződött annyi vérkeresztezés folytán, mint az olasz, melynek földjén a gótoktól, vandáloktól és longobardoktól fogva minden vándorlásban levő nép megfordult, s minden háboriskodó nemzet végig dült, de az is bizonyos, hogy a vérkeresztezés sokkal több hibát hozott létre, mint előnyt. Az olasz nép ethikai felfogása még félé század előtt is hihetetlenül laza. Olvasva a kriminalista iratokat, megdöbbenünk, hogy micsoda hajmeresztő bűnöket követnek el az ottani gonosztevők a bűntudatnak legkisebb jele, a lelkiismeret minden furdalása nélkül. És az állami függetlenség megkapó ereje nemcsak abban nyilatkozott meg, hogy hatalmasá tette ezt a nemzetet, de abban a csodálatos hatásban is, hogy megtisztította, megmésesítette az erkölcsöket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Régi novella-irodalmunk. Szinnyei Ferencz irodalomtörténetileg feldolgozta egy kis értekezésben a magyar novella gyermekkorát, az első próbálkozásoktól Jósika Miklós felléptéig terjedő korszakot. 1818-tól számítja a magyar novella kezdetét, mert ekkor jelent meg az első, mai értelemben vett novella: Fáy András *Különös testamentuma*; a mi hasonló elbeszélő kísérlet addig megjelent, az még a XVIII. század stílusából és szelleméből való. Részletes statisztikát csinál az 1818—1835 közt megjelent novellákról s mintegy 300 novellát számlál meg e 17 év alatt. (Ma egy hét alatt is megjelent ennyi novella.) Aztán Fáy András, majd Kisfaludy Károly novelláit ismerteti, továbbá a vig novellákat, melyekben a többiek végtelen és külföldi mintákat másoló romantikája mellett még a legtöbb az élettel, s kivált a magyar élettel való kapcsolat. Végül a történelmi és társadalmi novellákat is fejtegetve, megállapítja, hogy ez a régi magyar novella többnyire a dilettantizmus jókarát, de vajmi csekély sikerű terméke, s még a maga kora színvonalát sem éri el.

Novellás könyvek. Nem is olyan régen halt meg Tábori Róbert s az olvasók közt bizonyára sokan vannak még, a kik nem feledkeztek meg róla, mert valamikor kellemes órákat szerzett nekik egy-egy regényével, novellájával. Nem volt korszakot jelző nagy író, a maga kortársai között is a másodosorban vonult meg, de rokonszerve volt mindig, mert az írói toll megbecsülésével, jóravalló irodalmi erkölccsel dolgozott, szerényen megvonult a maga korlátai között és nem használta fel azokat a kétes becsű eszközöket, a melyekkel nála kisebb tehetségű íélemesek is a nyilvánosságunk sokkal több fényugarát tudták maguk köré gyűjteni. Kegyeletes kezek most egy újabb kötetre valót gyűjtöttek össze novelláiból; összesen húsz kisebb-nagyobb, különböző hangú novellát. Jóravalló irodalmi munka mind, senki sem bánja meg, a ki elolvassa. *Malonyay Dezső A polgártársak* cím alatt gyűjtötte össze tizenöt novelláját, melyekben az olvasó megtalálja mindazokat a tulajdonságokat, melyek az író előbbi művei révén általánosan ismereteseke.

Magyar írók élete és munkái. Szinnyei József nagyszabású művéből, mely most már erősen közeledik befejezésé felé, most jelent meg a 125. füzet, (XIV. kötet 7. füzet), melyben a *Vass-Vercs* nevek közé eső írók életrajzi és munkái jegyzéke vannak felsorolva. Ezzel most már a 125. füzet 27,956 író életrajzát tartalmazza. Az egész munka befejezésé az 1912. év végére tervezi a szerző.

A *Jó Pajtás*, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja október elseje számában *Endrédi Sándor*, *Lampérth Géza* és *Benedek*

AZ OLYMPIC ANGOL HAJÓ ZÁTONYRA JUTÁSA SOUTHAMPTONNÁL. — Búvárok vizsgálják a hajó sérülését.

Elek írt verset, *Sebők Zsigmond* október 6-ika alkalmából cikket írt Vécsey tábornok kézeskőjáról, melylyel a vérpádon elbűsözött Damjanics tábornoktól, *Móricz Zsigmond* pompás kis tréfát kezd, *Sebők Zsigmond* új *Dörnyögő Dömötör* ciklusba fog: *Hogy lett Dörnyögő Dömötör bajnokká?* cím-mel. Új ciklus kezdődik *A világ legszörbös mezei* címmel. *Garay Ákos* és *Favagy Géza* pompás képeket rajzoltak. Új rovat is nyílik *Kis diákok levelei* címmel. *Schöpsin Aladár* a villamos világlátást ismerteti életem formában, *Szabóné Nagall Janka* elbeszélést ír, *Mecsermonó bácsi* mulatságos mesét mond. *Benedek Elek* új regényt kezd *A sörge csikó* címmel. A *Kis Könyv* rovat aktualitását, rejtvények, szerkesztői csemeték adják a szám további tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2.50 korona, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fill. Mutatvány-számot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker., Egyetem-utca 4.)

Új könyvek. *Novella-irodalmunk* Jókai. Írta dr. Szinnyei Ferencz. Budapest, Athenaeum. (Különlenyomat az Irodalomtörténeti közleményekből.) *Kétféle igazság*. Elbeszélések. *Tábori Róbert* írásából. Budapest, Singer és Wolfner; ára 3.50 korona.

Polgártársak. Írta *Malonyay Dezső*. Budapest, Singer és Wolfner; ára 3.50 korona. *Magyar írók élete és munkái*. A M. T. Akadémia megbízásából írta *Szinnyei József* 125. füzet. XIV. kötet 7. füzet Budapest, kiadja, Hornvánszky Viktor; ára egy-egy füzetnek 1 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *Vánnay Imre*, volt országgyűlési képviselő, Torontál vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 73 éves korában Zombolyán. — *Kónaly József*, a magyar királyi államvasutak n. u. felügyelője, 75 éves korában

Budapesten. — *Németh István*, kaposvári polgármester, érdeműs működésének 16-ik évében. A város saját költség nem tették el. — *Atkari Mar-kovich Jenő*, királyi törvényszéki bíró, 58 éves korában Szekszárdon. — *Thurszky Pál*, dr. Bács-megyei tisztifőorvos, 48 éves korában Zombor-ban. — *Donos Károly*, dr., a VI. kerületi állami főgimnázium tanára, Budapest. — *Halmi László*, a magyar piarista rend tagja, tiszteletbeli kormány-tanácsos, házi másodfőnök és lelki atya, érdeme-sült lazfőnök, nyug. gimnáziumi igazgató, a váci püspöki szentszékek ülnöke, 70 éves korában Sátor-aljútjelyen. — *Jarvas János* Vidor, irgalmasrendi perjel, 63 éves korában Vác-on. — *Schweigenrofer* *Clarus*, a temesvári irgalmas rendház főnöke, 51 éves korában Egerben. — *Bélteki Albert*, bot-paládi református lelkész, 70 éves korában Szat-máron. — *Rétalapi Mihály Ignác*, nagybirtokos, Komárom megye törvényhatósági bizottságának tagja, 73 éves korában Kocs községben. — *Praus Ja-kos*, nyug. őrnagy, a ki irodalmilag is működött, 76 éves korában Budapesten. — *Maller Camilian* *Viktor*, posta- és táviró-főtiszt, 37 éves korában Budapesten. — *Kárász István*, erdőtanácsos, a tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke, 65 éves korában Tótsóvárott. — *Tatai Kálmán Béla*, pénz-ügyőri főbiztos, 57 éves korában Pécsen. — *Luk-nich Lajos*, okleveles gazda, kismártoni uradalmi és gazdasági ellenőr, 34 éves korában Csongrádon. — *Beckelázi Bezske Sándor*, volt szabóesi esküdt, 95 éves korában Mátészalkán. — *Ferenczy Károly*, gyógyszerész, 76 éves korában Veszprémben. — *Czillek László* földművelésközi kertész-tanító, 32 éves korában Somogyzentim-rén. — *Jósika János*, a Magyar Gazdaszövetség Hangya szövetségének főtitkára, 58 éves korában Lovránban. — *Barsi Leidenfrost Tódon*, 50 éves korában Pozsonyban. — *Krali József*, a «Budapesti Hírlap» egykori főszerkesztője, 61 éves korában Kispesten. — *Remetei és prenyesti* *Sz-bastiani Adolf*, 73 éves korában Budapesten. — *Takáts Jenő*, Takáts József és felesége, szül. Czéban Gizella 11 éves fia Nagygencsen. — *Özv. Kralovány-szky Gyuláné*, szül. bárczaházi

Bárczy Anna, 82 éves korában Nyiregyháza. — ÖZV. GRIGAI FERENCZÉNE, szül. Kovács Terézia, 81 éves korában Illaván. — ÖZV. VÁRNAY JÁNOSKÉ, szül. Érsekújvári Újváry Borbála, 80 éves korában Bagaméron. — ÖZV. JÓNAS RÓZSÉKÉ, szül. Veőrös Juliánna, 72 éves korában Rákospolotán. — ÖZV. BODENDRFER A. MIHÁLYNÉ, szül. Imrey Erzsébet, 71 éves korában Budapest. — ALAPI SALAMON LONA, 71 éves korában Székesfehérváron. — SZABÓ ANTALNÉ, szül. Csánádi Teréz, 60 éves korában Erzsébetfalván. — TORDY REZSŐKÉ, szül. Egert Irma, 59 éves korában Budapest. — WALTER MÁRTONNÉ, szül. Lander Róza, 31 éves korában Budapest.

Raktárán állandóan nagy választéka található a leg-
szébb és legizesebb kézimunkáknak, melyeket méltányos, sőt mondhatni igen olcsó áron bocsát át a vásárló közönség rendelkezésére.
Minden cipőbe alkalmazható a szab. Laufer luttalpfűző, a fájdalomtérítés közben megszünteti. Ismeretét kívánata ingyen küld az egyedüli készítő: Székely és Társa ortopéd. cipőkészítő, Budapest, IV., Múzeum-körút 9.

Veőrös Miklós (Zircs). — HJ. Hubay Bertalan (Bodszajlak). — A Duna menti Egyenlítő kő (Dunaölyv). — Baross Mihály (Biharos). — Ócsinoki István (Hajdúhadháza). — A «Lebélki Gasztrologia Készítő» (Lebél). — Lustyik János és Székely János (Alberti-Isz). — Csengeri Casinó (Csenger). Király Mihály (Zenta). — Kunz Rezső (Temesváros). — Budai Szakköz Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Talpas).

Szerkesztői üzenetek.

Kelőtről jöttünk. Nem tud egyebet mondani, mint a keleti származás orosz banálissá vált parallellját és ezt a majdnem semmit tiz strófát át variálja. Végredeletem. Könnyű volna úgy verset írni, hogy az ember egy ismert népdalt leír s néhány szava helyébe más szavakat ír. Csakhogy így nem lehet verset írni.

Láttam egy leányt. Száraz és lapos elmélkedésben közli állítólagos heves érzelmeit.

Part menten lefelé. Költők feltámadása. Gyászlobog az alkonyatban. Ezt a modort, jobban mondva modorosságot jól ismerjük, de azt hittük, már kezd kimenni a divatból. Tessék a saját hangján írni, nem pedig a levegőben szállongó divatvoktól kényszerülve.

A poeta. Tengerparton stb. Minket nem az indít meg, hogy valakinek hol, hány verse jelent meg, hanem hogy jó verse, a hit beküld. Az én versci tehát nem indítanak meg.

Nagypap dörgög gombja. A kis rajban sok a jó megfigyelés, de az egész nyers, nincs iróilag feldolgozva. Így is arra vall, hogy írja fog még jobb dolgokat is írni.

Sirassatok, ősi rózsák. A legismertebb nők motívumait ismételt meg lehetőségek gyűjteményével.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 58-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai írónk és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

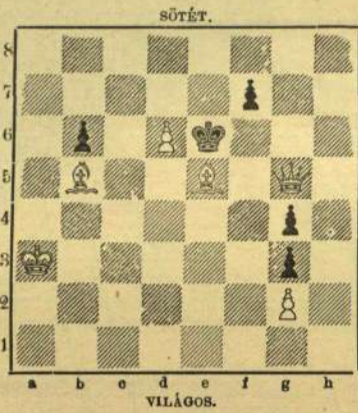
EGYVELEG.

A lóhúsvész Franciaországban. A francia nép összes húsfogyasztásának 11-2 százaléka esik a lóhúsról: Párisban körülbelül 2 és fél kilo lóhús esik egy lakosra. 1895-től mostanáig Párisban rendkívül módon emelkedett a lóhúsfogyasztás. 1895-ben elég volt 16,000 ló, 1909-ben már 48,795 lovat ettek meg.

Nagyságos asszony! Ha kézimunkát jól és olcsón óhajt vásárolni, okvetlen látogassa meg a belvárosban Semeleves-utca 5. sz. alatt Hoffmann György kézimunka üzletét, az Országház Kaszinó mellett. Ez az üzlet a főváros legrégebb kézimunka üzlete s jó hírét az alapította meg, hogy 30 éves fennállása óta mindig szolid üzleti elveket vallott.

SAKKJÁTÉK.

A 2764. számú feladvány Erlin Konrádtól, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2758. számú feladvány megfejtése Berger Jánostól.

- Világos. a. Sötét. 1. F5-g4. 2. V7-f3. 3. V3-b7 stb.

2759. sz. feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól, (+)

- Világos. Sötét. 1. F1-g2. 2. B4-g5 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Wysehogrod Pál. — Beer Mór. — Gotlib István (Budapest). — Német Páter (Csenger). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Liptóvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A «Zborói Társaság». — A «Kalocsa-i Katolikus Kör».

KÉPTALÁNY.

A 36-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Nem a Tisza partján fekszik ez a csárda; Benne ha'avány sör, nem piros bor járja.

Feloldó szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztésügyi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Svájczi selyem vámmentesen házhoz szállítva! SCHWEIZER & Co., LUZERN U 24 (Svájc.) Selyemkivétel Királyi udvari szállítók.

SALVATOR kiváló bőr- és lithimus gyógyforrás. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

Magyar Structollipar Dns választék! Saját gyártmány! STRUCTOLL Pleureus szomorú toll, kócsag, div. fűzék GUTTMANN ANTAL Budapest, IV., Szervita-tér 8. I. em. Gyári árak. Telefon 91-13.

TORLEY-PEZSGO. A szőlő-oltványok Szűcs Sándor Fia szőlőoltvány készítője. Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég képes nagy árjegyzéket nem készítenie és a fentebbi. Ez az árjegyzék minden szőlőoltványt illetően hasznos tartalmú feladvány. Olyan és a pontos kiszámítás. Számos díszítő levele. A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szívesen láttnak.

RIDIKÜLT és egyéb finom bőrúrut legelőnyösebbek vásárlhat a készítőnél CSBÁNGÓ-nál Budapest, IV., Múzeum-körút 5. TELEFON: 67-00. Olcsó szabott árak. Grand Prix arany érem Páris. A CZIM FONTOS!

SZŐLŐ-OLTVÁNYOK szőlőoltványok és Gleditschia (616 kerítésnek alkalmas) csemétek készítésére legelőnyösebbek. Szűcs Sándor Fia szőlőoltvány készítője. Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég képes nagy árjegyzéket nem készítenie és a fentebbi. Ez az árjegyzék minden szőlőoltványt illetően hasznos tartalmú feladvány. Olyan és a pontos kiszámítás. Számos díszítő levele. A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szívesen láttnak.

A Budai Szt. Lukácsfürdő «Nagyszállójában» és «Thermal»-szálló-jában szoba teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szoba kilitással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. — Fürdőismertetést díjmentesen küld Szt. Lukácsfürdő részv. társ.

Oly hölgy vesszőparipa-állomatszappant használja. — Egyedüli gyártó: Bergmann & Co. Tetschen a. E. Darabja 80 fillérről minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerkereskedésben stb. kapható.

A magyar kir. államvasutak téli menetrendje 1911-1912-re.

A magy. kir. államvasutak vonalain és az állatok keleti magánvasutakán főlő évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő nyári menetrenddel szemben a következő lényesebb változásokat tartalmazza.

A budapesti téli p. u. — brück-királyhídi vonalon. A Budapesti keleti p. u.-ról reggel 7 óra 25 p-kor Győr, Fehérgyarmat induló gyorsvonat Toronyban nem fog megállni. Közteretek megállóhelyen a személyszállító vonatok megállásait megváltoztatták.

A szabolcs-bátaszéki vonalon egy új, alternatív módon közelebb, személyvonatpár helyezték forgalomba, mely november hó 1-től február hó 1-ig Bataaszékről reggel 6 óra 50 p-kor fog indulni és Szabadkára d. e. 8 óra 31 p-kor fog érkezni, ill. Szabadkáról d. e. 4 óra 47 p-kor fog indulni és Bataaszékre este 6 óra 30 p-kor fog érkezni. A február hó 15-től október hó 31-ig terjedő időszakban azonban az említett vonat Bataaszékről d. e. 8 óra 2 p-kor fog indulni és Szabadkára d. e. 9 óra 35 p-kor fog érkezni, ill. Szabadkáról este 6 óra 31 p-kor fog indulni és Bataaszékre este 8 óra 5 p-kor fog érkezni.

A budapesti téli p. u. — ruttkai vonalon. A Budapesti keleti p. u.-ról d. e. 2 óra 20 p-kor induló, Péczelig közelebb helyi személyvonat forgalma kiterjesztették. Hatvanig, ahová d. u. 4 óra 27 p-kor fog érkezni. A Budapesti keleti p. u.-ról d. u. 2 óra 30 p-kor induló, jelenleg Hatvanig közelebb helyi személyvonat csak Péczelig fog közlekedni.

Az aszódi-balassagyarmat-losonci vonalon. Az Aszódi jelenleg 9 óra 16 p-kor Losoncra fel induló gyorsvonat Aszódi 9 óra 48 p-kor fog indulni s így Aszódon csatlakozik a Budapesti keleti p. u.-ról d. e. 8 óra 10 p-kor Hatvan felé induló személyvonathoz.

A sátrajaiúj hely — legény-alsómihály — kassai vonalon. A Sátorajaiúj helyről jelenleg este 7 óra 35 p-kor Kassára érkező személyvonat már este 7 óra 2 p-kor fog Kassára érkezni, míg általott esatlakozást nyer a Kassáról este 7 óra 10 p-kor Poprád — Felka felé induló gyorsvonathoz.

A püspökábrányi-körömszérei vonalon. A Budapest, ill. Püspökábrány felől Körömszérei jelenleg 8 óra 57 p-kor este érkező vonat már 7 óra 42 p-kor este fog Körömszérei érkező és ott esatlakozást nyer az osztrák államvasutak vonatához Stanislav felé.

A debreczeni-nagyfűtő-vérségi vonalon. A Debreczenből jelenleg d. e. 9 óra 10 p-kor induló és Nagyléta — Vérség d. e. 10 óra 45 p-kor érkező gyorsvonat Debreczenből már reggel 7 óra 4 p-kor fog indulni és Nagyléta — Vérség d. e. 8 óra 29 p-kor fog érkezni.

A debreczeni-csap-slanki vonalon. Nyiregyháza — Csap között egy új személyvonatpár helyezték forgalomba. Nyiregyháza felé induló este 8 óra 56 p-kor, Csapra érkező éjjel 11 óra 6 p-kor; Csapról indul d. u. 1 óra 10 p-kor, Nyiregyháza érkező 4 óra 40 p-kor d. u. Az előbbi Nyiregyháza Budapest felől, az utóbbi Szerencs felé nyer esatlakozást.

A csapri-jelenleg reggel 3 óra 35 p-kor induló személyszállító tehervonat személyvonattá módosították és Csapról reggel 4 óra 30 p-kor fog indulni.

A máramarosszigeti — aknaszlatina vonalon. — A Máramarosszigetről d. u. 3 óra 40 p-kor induló

és oda d. u. 4 óra 30 p-kor visszakerülő egyes-
vonat megszüntették.

A szatmár-nemeli-felsőbányai vonalon. A Felső-
bányáról este 7 óra 20 p-kor induló, Nagyhányára
este 7 óra 50 p-kor érkező egyesvonat megszü-
ntették.

A nagyvárad-szeged-rókusi vonalon. A Nagy-
váradról d. u. 1 óra 13 p-kor induló, Békéscsabáig
közlekedő motorosvonat forgalma Orosházig terjesz-
tik ki.

Az aivincz-nagyszécsi vonalon. A Nagyszécsen-
ből Konca felé d. u. 12 óra 25 p-kor induló és a
Konca felől Nagyszécsenbe este 9 óra 50 p-kor érkező
gyesvonat megszüntették.

A székelyhíd-szilágysomlyói vonalon. Berettyó-
széplak — Szilágysomlyó között egy új egyesvonatpár
helyezték forgalomba. Indul Berettyószéplakról reggel
6 órakor, érkezik Szilágysomlyóra reggel 7 óra
5 p-kor, indul Szilágysomlyóról este 7 óra 30 p-kor,
érkezik Berettyószéplakra este 8 óra 40 p-kor.

A székelyhíd-szilágysomlyói vonalon. Berettyó-
széplak — Szilágysomlyó között egy új egyesvonatpár
helyezték forgalomba. Indul Berettyószéplakról reggel
6 órakor, érkezik Szilágysomlyóra reggel 7 óra
5 p-kor, indul Szilágysomlyóról este 7 óra 30 p-kor,
érkezik Berettyószéplakra este 8 óra 40 p-kor.

A székelyhíd-szilágysomlyói vonalon. Berettyó-
széplak — Szilágysomlyó között egy új egyesvonatpár
helyezték forgalomba. Indul Berettyószéplakról reggel
6 órakor, érkezik Szilágysomlyóra reggel 7 óra
5 p-kor, indul Szilágysomlyóról este 7 óra 30 p-kor,
érkezik Berettyószéplakra este 8 óra 40 p-kor.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon az
alábbi változások lépnek életbe:

A Rákospalota-Ujpesti Budapestre reggel 8 óra
51 p-kor érkező vonat megállásait a Parkány-Nána-
ról Budapestre d. e. 8 óra 45 p-kor érkező vonat
csak Nagymárostól közlekedik, a Budapestről d. e.
11 óra 45 p-kor Nagymárosa induló és onnan d. u.
5 óra 45 p-kor Budapestre érkező vasár- és ünne-
pnapi vonat megszüntik, a Budapestről d. u. 5 óra
20 p-kor Szolnra induló vonat csak Nagymárosig,
a Budapestről este 8 óra 10 p-kor Nagymárosra
induló vonat csak Váczig, a Nagymárosról éjjel 10 óra
25 p-kor Budapestre érkező vonat csak Vácztól közle-
kedik. Az Ersekújvárról éjjel 11 óra 50 p-kor Buda-
pestre érkező vonat, végül a Pozsonyból este 8 óra
25 p-kor MARCHÉGI WIEN felé induló vasár- és ünne-
pnapi vonat megszüntik.

A Budapesti jelenleg reggel 9 óra 45 p-kor
Rákospalota-Ujpestre induló és onnan Budapestre
éjjel 10 óra 50 p-kor visszakerülő helyi vonat forgalma
Dunaeszi-Alagig kiterjesztették. E vonat a téli menet-
rendben Budapestről este 10 órakor indul és Duna-
eszi-Alagról Budapestre éjjel 11 óra 25 p-kor érkezik.

A galánta-szolnoki vonalon Galánta-Szered között
egy új személy- ill. egyesvonat helyezték foga-
lomba. Galántáról indul reggel 6 óra 53 p-kor,
Szeredre érkezik reggel 7 óra 20 p-kor; Szerdről
indul d. e. 8 óra 20 p-kor, Galántára érkezik 8 óra
47 p-kor d. e. A Trencsénből Solnka felé reggel
6 óra 35 p-kor induló személyvonat már Pöstyén-
től kezdve fog közlekedni, a honnan reggel 5 óra
10 p-kor fog indulni.

A pöstyén-verbóci vonalon az esti vasár- és
ünnepnapi vonatpár megszüntették.

A hollák-trencsénvári-trencsénvári-fürdői
vonalon a Trencsénvári-fürdőről éjjel 1 óra 11 p-kor,
reggel 4 óra 42 p-kor, d. u. 5 óra 29 p-kor és éjjel
10 óra 18 p-kor induló, valamint az oda éjjel 3 óra
5 p-kor, d. u. 2 órakor este 8 óra 40 p-kor és éjjel
11 óra 55 p-kor érkező motorosvonatok megszü-
ntették.

A vácz-ipolygáyi vonalon a Vácziól Ipolygára
d. e. 9 óra 57 p-kor induló és az Ipolygáról Vácsra
este 9 óra 13 p-kor érkező vasár- és ünnepnapi
vonatpár megszüntették.

Az Ersekújvár-námetornai vonalon a Nagy-
bőczfői Nyitraig személyszállással közlekedő delu-
táni tehervonat csak Nagytapolcsánytól Nyitraig fog
személyszállítással közlekedni.

A Czegled-kupai-kovácsmajori vonalon a Csemő-
ről Czegledre este 8 óra 55 p-kor érkező motorosvonat
október 31-én megszüntették, a Czegledről Csemőre
este 6 óra 51 p-kor induló motorosvonat november
1-től április 30-ig csak Czegledtől Gerjéig fog közle-
kedni. A Gerjtől Czegledre este 8 óra 12 p-kor
érkező motorosvonat november 1-én ismét forgalomba
helyezték.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

A Budapest nyugati p. udvar-orsovai vonalon a
Budapesti Czegledre d. e. 11 óra 55 p-kor induló és a
Czegledről Budapestre este 9 óra 20 p-kor érkező
vonat Orsováról csak este 8 óra 20 p-kor fog indulni,
az érkező Budapestre a jelenlegi marad, a Buda-
pestről éjjel 11 óra 30 p-kor induló, Verciorvára
jelenleg 10 óra 45 p-kor érkező expresszvonat — a
budapesti indulás változatlanul hagyása mellett —
Verciorvára már d. e. 9 óra 40 p-kor fog érkezni.

Lohr Mária (Kronfusz) Plókok: IV. Kozmák-utca 14. V. Balmazújváros 4. VI. Andrássy-ut 16. sz. VII. Teréz-körút 30. sz. VIII. József-körút 2. sz. Budapest VIII. kerület, Baross-utca 85. szám.

UJ-VUKOVARI arctisztító kenőcs uj vukovári borszépítő szappan. Egy nagy téglai ára 1 K 60 fill. kisebb 1 K, szappan 1 K. Utánajutó órákadjunk! Csak Krajcsovics által Vukovaron készített kenőcs valódi. Minden téglai Vukovarovics a készítő szerkepe látható. Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerlára.

MARGIT gyógyfürdő — (Beregmezej). és a hozzávaló anyagok a legmodernebb kivitelben olcsó árakban beszerezhetők. Budapest, V., Deák Ferenc-utca 16. szám. Előnyömdé és márajzterem. Választékár szívesen küldünk.

PALMA kaucsuk Cipősarok révén lett világhírű a valódi

Csak a minőség

Divatos kézimunkák WIEG TESTVÉREK-nél Budapest, V., Deák Ferenc-utca 16. szám.

KÉZIMUNKA legjobb bevásárlási forrása!

Hoffmann György

Divatos dolgok! * Olcsó árak! Budapest, IV., Semmelweis-utca 5. (a Kossuth Lajos-utca közelében).

Margit-crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal feléjszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crème utánozók és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárított dobozot elfognadni, mert csak ilyen készítményről vállal a készítő mindenemmi felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett. **Ára 1 K. Margit-szappan 70 fillér. Margit-póder 1 kor. 90 fillér.**

Gyártja Földes Kelemen laboratóriuma Aradon. Kapható minden gyógyszer-, illatszert- és drogas-üzletben.

ALAPITVA 1865.

HECKENAST GUSZTÁV ZONGORATERMEI

Bpest, csakis Gizella-tér 2. Telefon.

IBACH-ZONGORÁK

egyesületi képviselője.

IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak: Backhaus, Dohányi, Pugno, Alice Ripper, Sauer, Stefanay stb.

A legjobb és legérzszesesobb

hajfestőszer

A Czerny-féle Tanningene

Évekig elart, soha nem fog. Ára 5 korona. Levélcim: Wien, XVIII., Karl Ludwigstr. 4. Raktár: I., Maximilianstrasse 9.

Szépsége

sokkal tovább tart, ha állandóan Czerny-féle Keleti-Rózsatejtel használ. Az ára 2 kor. A hozzávaló Balsamszappan 60 fillér.

A Czerny-féle Osan

a legjobb a fogaknak és a szájnak. Osan-szájvíz 1 korona 80 fillér, Osan-loppor 90 fillér. — E sapható gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszertárakban.

PARÁDI PARSEN

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, viusztánc), a sápkór, a női arcot elcsikentető pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabbban a vízben vastartalommal oly kincsünk van, mely minden eddigi arsen-savas víznél (Roncegno Levico) hatásosabb, és könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicsérettel használ, hazánkban csaknem kizárólagos keresetnek örvend. — Egy postárida 7 palackú paradisi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaiállomásaira 6 K 50 f.-ért bérn. szállít a főraktár

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udv. szállító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszerárban és megfizethető füzérekkel.

Az önműködő Frommer-pisztoly

a szakértők zsebpisztolya!

Kilencszölvétü. 7-65 mm. kaliberü.

A FROMMER PISZTOLY

a legmagasabb körök hordják és az a m. kir. határrendőrség, az államrendőrség, az erdészet, a posta- és távírdaszolgálat, valamint számos városi rendőrség rendszeresített szolgálati fegyvere.

Az egyedüli pisztoly a világon, amelynek csöve lövés közben épp olyan erősen és megbízhatóan van elzárva, mint a legújabb katonapuskáké, tehát a lövőnek

a legnagyobb biztonságot

és a legkínóbb lövési eredményt nyújtja és e mellett kényelmesen zsebben hordható. Négyeszes biztosítója van legkülönbözőbb kivitelben. Félkézzel kényelmesen felhúzható és bármikor leereszthető kakasa.

Minden részében teljesen kicsérélhető gépmunkával készíti a

FEGYVER-ÉS GÉPGYÁR R.T. BUDAPESTEN.

Kapható a bel- és külföld minden jobb fegyverkereskedésében. Különléle nyelvű leírás díjmentesen rendelkezésre áll.

KOCSIÁRUCSARNOK

BUDAPEST, IX., Köztelek-utca 4. sz.

A monarchia legnagyobb kocsiraktára. * Árjegyzék ingyen.

Homok, kavics, bányahulladék stb. legelőnyösebben lesz értékesítve,

ha cementtel keverjük és falazótég-
lákat, fűrészbort, tetőserepeket, járdalapokat, csöveket stb. készí-
tünk belőle:

Dr. GASPARY-féle gépek és formákon.

Dr. GASPARY & Co. gépgyára, MARKRANSTADT

228. sz. bro-súra ingyen. Kérjük gyárukat megfizetni!

Rozsnyay vasas china bora

igen hatásos vérszegénység, sápkór, neurasthenia eseteiben. Egy 1/3 literes üveg ára 3.50 korona.

A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható. Kapható minden gyógyszerárban és a készítőnél:

Rozsnyay Mátvás gyógyszerárban Aradon, Szabadság-tér.

Tollak, virágok, szobadiszek!

Eredeti párisi ujdonságok

ROSENBERG MÓR

művirág- és disztollgyártással egybekötött nagykereskedésében

Bpest, IV., Városház-u. 16. — Telefon 136-96.

KÖHÖGÉS

rekedség és hurutos bántalmak ellen használjon valódi

Réthy-féle pemetefüccukorkát

Ára 60 fillér.

Gyógyszerárakban és drogeriákban kapható.

Réthy névre ügyelni tessék.

Keleti-féle, cs. és kir. szab.

Sérvkötő pneumatikus gummielőttával, a legkülönbözőbb a maga nemében! támogat és erősít elgyengült állatezerveket!

gummi mülábak, gőresdharanyák, műberek, műfűtők, járó és támpékek, egyenestartók, valamint a betegápolás-hoz tartozó összes cikkek a technika legmodernebb elvei szerint legújabbmódi gyári árak mellett készítettnek

KELETI J. cs. és kir. szab. sérvkötők és testgyógyászati gépek gyárában Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17. Legújabb képek árjegyzék ingyen és bérmentve. Alapított 1878. Telefon 18-76.

NÉHÁNY SZÓ A SZŐRMEDIVATRÓL.

A nők mindig nagy barátjai voltak a prémnek, de most valóságos prémámor fogta el őket. A prém az idény uralkodó planétája. Minél kecsesebb, mentül légiesebb a nőcske, annál hevesebben kívánja a «vadat». Vajjon az ellentétek vonzódása törvényének hódol-e ebben, vagy pedig ősi hódító természete nyilvánul-e itt meg? Ki tudná megmondani?

Tény az, hogy a prémnek óriási a keletje és a szűcsüzleteknek temérdek a látogatója. *Elkán és Gerő* műtermében naponta igen sok előkelő hölgy fordul meg és nagy elragadtatással szemléli az ott kiállított pompás pompásabb holmikat. Kéjes gyönyörrel siklanak végig ujjai a puha, meleg szőrmeiken. Nem ijednek meg a kisebb-nagyobb macskafajok éles fogaitól. Végigcirógatják a kérkóka bundáját, amott egy nyestbőrt, egy hófehér hermélint, egy fényes skunksot, ragyogó sealskint, karakult, perzsát — ki tudná őket mind elősorolni! — mindent megnéznék apróra és válogatnak bennük, holott tulajdonképp valamennyit szeretnék megvenni.

Hát még a kész holmik! Mennyi pompa, mennyi gazdagság, mennyi ötlet és mennyi izlés! Valóságos fejedelmi vagyon van az *Elkán és Gerő* czég helyiségeiben és raktáraiban felhalmozva. Emitt egy pompás hermélin-köpeny vonja magára figyelmünket. A drága hófehér palást hosszan omlik le, hátul egy csuklyával van ellátva. Egy másik darabon hermélin és sealskin párosulva, harmonikus benyomást tesz. Amott egy bársony-kosztüm, fehér prémmel szegélyezve tesz tanuságot a czég izléséről és szoliditásától. Egy selyemköpeny mokusgallérral, mely mindkét oldalán hordható, egy sealskinkabát empire-stilusban, továbbá a karantykuk, boák, echarpok, collierk sokasága — valamennyien a czég zsenialitását és izlését dicsérik. A chinchilla, ez a finom, puha szőrme oly nagy választékban látható, hogy az ember el sem hinné, hogy azok az állatkák, melyek ezt a prémet szolgáltatják, kihalófélben vannak.

Gyönyörűek a prémsálók, melyeket az idény úgy hordanak, hogy köténymódjára hátravetik a derék körül és a vállon keresztül megint előre hajtják. Az egész olyan, mint egy kis Figaro-kabát. Egy csinos asszonyka áll az üzletben. Nem tudja szemeit levenni egy róka-boleróról, mely strucz tollal van szegélyezve. Többször fel is próbálta, pompásan áll az arcához. Bizonyos, hogy megveszi, ha férjürem nem lesz kissé szűkmarku.

AZ ANDRÁSSY-UTI ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

RÉSZLET A PETŐFI-UTCAI ÜZLETBŐL.

Egy másik hölgynek egy fehér róka-galléros asztrachánkabát tetszik végtelenül. Nem győzi dicsérni. Egy karsu szőke asszony egy hosszú nyest-kabátot rendelt és most próbálja fel. El van ragadtalva és külön dicséretben részesíti a czégnek szabását. Könnyűsége dacára is nehéznek látszik a pompás ruhadarab, mintha azok a női tekintetek, melyek vágyakozva szegeződtek reá, hozzáragadtak volna. A czég naponta tömegével kapja a megrendeléseket. Minden egyes megrendelést a leg gondosabban és leglelküismeretesebben intéz el.

Elsőrangú áru, szolid kiszolgálás, olcsó árak — ez a siker titka és ennek köszönheti az *Elkán és Gerő* czég, hogy minden rendű és rangú hölgyek, főrangúak, mint középosztálybeliek, tömegesen és bizalommal keresik fel vásárlás és rendelés céljából.

Képeink a czégnek Andrassy-ut 27. szám alatt levő kiállítását és Petőfi-utca 5. szám alatt levő üzleti helyiségeit ábrázolják. Az Andrassy-uti kiállítás valóságos kis kincsháza a szébbnél-szebb prémeknek és kész daraboknak. A déli korzó alkalmával néha oly nagy a tónálás a kirakat előtt, hogy perczekre megakad a forgalom. Az üzleti helyiségekben ugyanezek a pompás darabok dus választékban vannak felhalmozva. A czég szívesen fogadja a látogatókat és senkit sem kényszerít vásárlásra.

Leirhatatlan
örömömré szolgál,
hogy cipésem
arra figyelmeztet,
hogy csak egy
**jó és feltétlenül
megbízható
gummi-sarok**
létezik és ez az

"O'Sullivan's"
gummi-sarok.

Mióta ezt viselem, sokkal könnyebben és jobban érzem magam, mert az O'SULLIVAN gummi-sarok kellemesen és ruganyosan járok és csak most látom a nagy különbséget a többi gyártmányokkal szemben! Ezért mindenkinek csak O'SULLIVAN-t fogok ezután ajánlani.

:: Kapható minden szakbavágó üzletben.

HYPNOTIZMUS

A SIKER TUDOMÁNYA

Tisztelet olvasó! Vajon eszedbe jutott-e valaha felelő gondolni, hogy mi az oka annak, hogy némi emberek siker aratnak; hogy mindaz, amit megérintenek, aranyra változik; hogy vagyon, állás, hatalmat és befolyást szereznek, anélkül, hogy vajmi nagy fáradságot kifejteneének? Az ilyen egyéneket barátok környékezik; imádják, tisztelik és becsülik őket; a társadalomban kiváló helyet foglalnak el és számos kiüntetéssel aratnak látszólag minden megérdemelt nélkül. Elmékeddel-e mindezt? És tudod-e hogy mi ennek az oka? Kemény munka? Dehogyan! A szegény ember sokkal keményebben dolgozik mint a gazdag. Szülők? Hiszen kiváló férfiak leg többje alacsony származású. Szerecsény? Sok szerecsény ember hal meg szegényen és barátlanul. Mi megmondjuk az okát. Az életben aratott sikereket a túka az egyéni befolyásában, mely másokat arra késztet, hogy úgy gondolkozzanak, mint önömagad; hogy meggyerjed bizalmukat és haragságukat és hogy rábírják őket, hogy téged vállaltaidban támogassanak. Egy titkos erő létezik, melylyel ellenállhatatlan egyéni befolyást gyakorolhatsz, melynek segítségével bármely akadály legyőzhető és bárkit elbájoszhat és lekölözhet, bármennyi betegség vagy rossz szokás gyógyszer vagy műtét mellőzésével gyógyítható. Mi a neve? Egyéni magnetizmus vagy hypnotizmus. Ez az alapja a sikernek minden foglalkozásnál és vállalatnál.

A mi sikert hoz, az isteni előrelátástól örökségül adott tehetség.

Ez olyan tehetség, melyet az isteni előrelátás örökségül adott szegénynek és gazdagnak egyaránt. Ez valóban a kornak csodaszere tudománya. Képzeld csak, hogy mily horderejű réid néve, ha képes vagy valakit meggyőzni arról, hogy a saját áruid a legesetjebbik, továbbá, hogy neki nélkülözhetetlen vagy, hogy az, amit neki ajánlász, jól tölthető, hogy szükséges van arra, amit használ, hogy védelem helyes, hogy tanácsodat kövesse stb. Képzeld csak, hogy milyen előnyökre válnak ez a tehetség. Ha jövedelmező állást keresz, ha azt akarod, hogy fizetéseidet leemeljék, vagy ha nagyobb jövedelmet kívánsz: a hypnotizmus ismeretét nélkülözhetetlennek fogod találni. Sok szász esetben fordulóponja volt az oly egyének életében, akik kétségbeesetten lemondtak majdém minderről, s a jövő nem nyújtott semmi reményt. Eppen most hozsátjuk közre a század legelőnőbb könyvét, mely a hypnotizmus, egyéni magnetizmus, magnetikus gyógykezelésről szól. Motta Szász bejelése és theológus, az új kor legérnősebb hypnotistája. A mű új, titkos, közvetlen módszerekről szól, mely bármely intelligens személynek lehetővé teszi, hogy ezt a misztikus tudományt otthon néhány nap alatt megtanulja és hogy e tehetséget a barátai és a vele közlekedők felett, ezek tudta nélkül gyakorolja. Abszolút sikert garantálunk 5000 korona pénzbírság mellett. Ezen rendkívüli könyvnek köszönhetően sokan, hogy most 10.000-25.000 koronát keresnek önként, néhányan roppant vagyon szereztek.

Tanulj otthon díjmentesen. Könyvének szerzői jogát azon feltétel alatt adta el, hogy tíz ezer példány osztassék szét a közönség között. Ezt a feltételt most teljesítjük. Mindenki kaphat egy ingyen-példányt, bérmentesen. Tízfilléres levelező-lap vagy 25 filléres bélyeggel ellátott levél czimzandó.

Ritka titkokat tartalmazó könyv. Ingyen kapható. Ez a nagy mű aranyal többet ér. Telve van titkokkal és sok benne a meglepő. Tanai, értékre néve legközelebb állnak a szerzőhöz. Mindenkinek ajánlom e könyvet. Weller Pál lelkész, Gorham, N.Y. Mintán e mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van közzé téve, bármelyik e nyelvek közül kapható.

NEW YORK INSTITUTE OF SCIENCE,
Dept. 114 J. ROCHESTER, N. Y., U. S. A.

«Ez a nagy mű aranyal többet ér. Telve van titkokkal és sok benne a meglepő. Tanai, értékre néve legközelebb állnak a szerzőhöz. Mindenkinek ajánlom e könyvet. Weller Pál lelkész, Gorham, N.Y. Mintán e mű magyar, francia, német, angol és spanyol nyelven van közzé téve, bármelyik e nyelvek közül kapható.»

Riessner Kályhák

Phönix-
folytonégők

Egészségi szempontból legkiválóbb rendszer.

Eredeti biztonsági szabályzóval. Gáziómlések és robbanások kizárva.

Pluto
az új rendszer.

A fűtési szakma terén éveken át tartott tanulmányozások kimagasló eredménye.

Fortuna

Ringelsen Testvérek, Budapest, Hold-utca 21.

KNUTH KÁROLY

MÉRŐK ÉS GYÁROS
Cs. és kir. fensége József főherceg udvari szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 10.

Központi és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Frommer-pisztoly

a fegyverismerők zsebpiisztolya!

Kilenczlövetű.
7-65 mm. kaliberű.

Az egyedüli pisztoly a világgiacon, a melynek csövét lövés közben épp olyan erősen és megbízhatóan van elzárván, mint a legújabb katonapuskáké, tehát a lövőnek a legnagyobb biztonságot és a legkiválóbb lövés eredményt nyújtja és e mellett kényelmesen zsebben hordható. Négyeseres biztosítója van legközelebbi kivételben. Félkézzel kényelmesen felhasználható és bármikor lereszthető kassza.

Ára 5 koronás havi részletekre 80 korona.

Állami tisztviselőknak 72 koronáért szállítjuk, ugyancsak 5 koronás havi részletek ellenében.

„GENTRY” SPORTCIKKEK ÉS ÁRU- KERESKEDELMI R. T. ::
Budapest, VII., Erzsébet-körút 48.

Nagy képes úrjegyzék. Hoberket Novotny-féle vadászfegyverekről, tekről és pisztolyokról ingyen és bérmentve küldünk.

HALTENBERGER

RUHAFESTŐ-, VEGYITISZ- KASSA
TITÓ- ÉS GOZMOSÓ-GYÁR
GYÁSZESZETBEN RUHÁKAT 3 NAP ALATT LEGSZEBBEN FESZT FEKETÉRE. ■ ALAPITVA 1810.

Franklin-Társulat nyomdája. Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

41. SZ. 1911. (58. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, OKTÓBER 8.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési feltételek: Egész évre — 20 korona. A «Világkronika»-val együtt — 10 korona. Negyedévenként 1 koronával több, Negyedévre — 5 korona.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Ára 40 fillér.

Külföldi előfizetésekre a postai meg-határozott viteldíj is eszolandó.

TRIPOLIS.

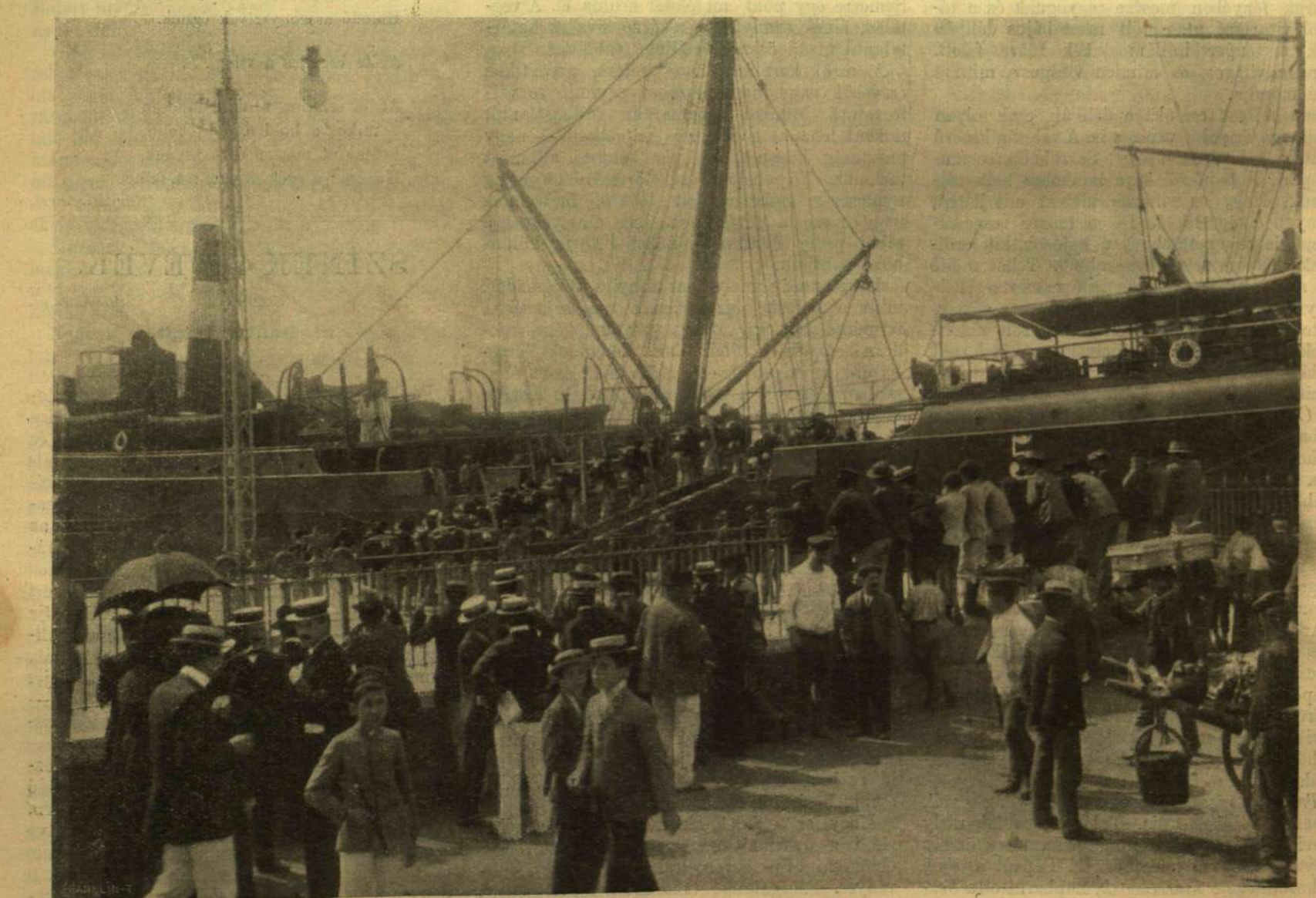
ITÁLIA megküldte ultimátumát Törökországnak. A nemzet el van határozva békes módon vagy háború árán Tripolist elfoglalni. A szándék nem új és mégis meg van az egész világ lepetve. Nem annyira e szándék megvalósításán talán, mint inkább a módon, hogy minden komolyabb ok nélkül egy hatalom a másiknak azt üzeni: elfoglalom gyarmatodat, mert erősebbnek érzem magam.

A szokottnál is kevesebb körülírás és diplomácia, nemcsak a külföldön, de a nemzet-

ben magában is sok felszólalásra és tüntetésre ad alkalmat. A népet épen nem látszik a terv lelkesíteni. De éreznek bármiké, a háború meg van üzenve, az óriási páncéloshajók és gyors csirkálók, vizalatti torpedók tényleg útra keltek az ellenséges vizekre, az ujonczok behívása, mindmegannyi tény, mely világosan mutatja a kormány komoly elhatározását. Vagy pénzért, vagy küzdelem árán biztosítani uralmát.

A «betegember» utolsó afrikai gyarmatának is, ime, meg vannak napjai számlálva. Egyiptomban az angol uralkodik, Tunis és Algir a francziaké. Marokkóra most folyik az alku, így, mint látjuk, a félhold hajdani fénye nagyon elhomályosodott. Igaz, hogy a szultán ezen földje nagyobbára meddő. Sivatat a szó szoros értelmében. Homoktenger, mely lenyúl a déle és belevész a Saharába.

Hasznát nem is hozott e vadon, se vad népe dicsőséget a fényes portának. De ennek dacára, mint látjuk, nagyon ragaszkodnak hozzá. A fensőbbéget mindenáron meg akarják felette őrizni, talán még ha háborúra kerülne is a dolog. Pedig ma még nagyobb ösz-szegeket is ajánlanak érte. De nem így vol-

A HÁBORÚBA INDULÓ OLASZ KATONÁK BEHAJÓZÁSA A GENUAI KIKÖTŐBEN.
A TRIPOLISI HÁBORÚ. — Abeniacar fényképe.